UNIVERZITET U TUZLI
FILOZOFSKI FAKULTET

INOVIRANI STUDIJSKI PROGRAM
PRVI CIKLUS STUDIJA

BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

(u primjeni od akademske 2023/24. godine)

dr. Tihomila Markovića 1, 75 000 Tuzla,
Tel.: 00387 (0)35 306 330, 306 331, Fax.: 306 332,
http://www.ff.untz.ba
studentska služba: 035/306-365

1. OPŠTI DIO

1.1. Naziv i nosilac studijskog programa

Naziv studijskog programa: **Bosanski jezik i književnost**

Nosilac studijskog programa: **Univerzitet u Tuzli, Filozofski fakultet**

1.2. Način izvođenja nastave i trajanje studija

Studij je organizovan kao redovni studij. Prvi ciklus studija traje četiri (4) godine (8 semestara) i vrednuje se sa 240 ECTS bodova. Studijska godina se organizuje u dva semestra (zimski i ljetni), od kojih svaki ima 15 nastavnih sedmica.

1.3. Akademski i stručni naziv koji se stiče završetkom studijskog programa

Završetkom I ciklusa studija student stiče akademsko, odnosno stručno zvanje **bachelor bosanskog jezika i književnosti,** a u skladu sa Pravilnikom o korištenju akademskih titula i sticanja naučnih i stručnih zvanja na visokoškolskim ustanovama u Tuzlanskom kantonu koji donosi Ministarstvo obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona.

1.4. Jezik na kojem se izvodi studijski program

Nastava na studijskom programu Bosanski jezik i književnost izvodi se **na službenim jezicima u Bosni i Hercegovini.**

1.5. Uslovi upisa na studijski program

Pravo učešća na konkursu za upis na studij Bosanski jezik i književnost imaju kandidati državljani Bosne i Hercegovine, strani državljani i lica bez državljanstva sa završenom srednjom školom u četverogodišnjem trajanju u Bosni i Hercegovini, kao i kandidati koji su srednju školu završili izvan Bosne i Hercegovine, a za koje je nakon postupka nostrifikacije, odnosno ekvivalencije utvrđeno da imaju završeno odgovarajuće srednje obrazovanje.

Pravo učešća na konkursu imaju i kandidati sa završenom srednjom stručnom školom, ukoliko su stekli dopunsko obrazovanje iz općeobrazovnih predmeta u gimnaziji ili srodnoj školi.

Klasifikacija i izbor kandidata za upis vrši se na osnovu rezultata prijemnog ispita i drugih kriterija u skladu sa procedurama koje utvrđuje Senat Univerziteta u Tuzli.

1.6. Popis predmeta sa brojem sati nastave i brojem ECTS bodova

Nastavni plan četverogodišnjeg studija Bosanski jezik i književnost sadrži obavezne (opšte i stručne) predmete, izborne predmete i profesionalnu pedagošku praksu i metodičku praksu. Profesionalna pedagoška praksa studenata realizira se u okviru nastavnih predmeta: – Pedagogija sa didaktikom: sadržaj prakse se odnosi na upoznavanje s pedagoškom evidencijom i dokumentacijom koja se odnosi na neposredni nastavni rad i praćenje razvoja učenika u osnovnim i srednjim školama.

Metodička praksa realizira se u okviru pojedinih predmetnih metodika. U okviru navedenih predmeta izrađuje se program za profesionalnu pedagošku i metodičku praksu koji je sastavni dio programa navedenih predmeta. Način organizacije nastave i obavljanja ispita reguliran je odgovarajućim aktima i propisima Univerziteta u Tuzli koji se odnose na ovu oblast.

NASTAVNI PLAN*

(TABELA SA OBAVEZNIM I IZBORNIM PREDMETIMA)

	PRVA (I) GODINA	**I semestar**				**II semestar**			
	Obavezni krediti	**Zimski semestar**				**Ljetni semestar**			
	PREDMET	**P**	**A**	**L**	**ECTS**	**P**	**A**	**L**	**ECTS**
1	Savremeni bosanski, hrvatski i srpski jezik I	4	2	0	6				
2	Opća lingvistika	3	1	0	5				
3	Usmena književnost	4	1	0	6				
4	Teorija književnosti I	4	1	0	6				
5	Književnost za djecu	3	0	0	4				
6	Savremeni bosanski, hrvatski i srpski jezik II					4	2	0	6
7	Staroslavenski jezik					3	1	0	6
8	Lingvistička stilistika					2	0	0	4
9	Srednjovjekovne i orijentalske književnosti u Bosni i Hercegovini					4	1	0	5
10	Teorija književnosti II					4	2	0	6
	Ukupno obaveznih*	**18**	**5**	**0**	**27**	**17**	**6**	**0**	**27**
	Ukuno sati/ECTS	**23**				**23**			

	Izborni krediti	**Zimski semestar**				**Ljetni semestar**			
	PREDMET	**P**	**A**	**L**	**ECTS**	**P**	**A**	**L**	**ECTS**
1	Kultura pisanog izražavanja	2	0	0	3				
2	Tumačenje književnog teksta	2	0	0	3				
3	Retorika	2	0	0	3				
4	Akcentologija					2	0	0	3
5	Sevdalinka					2	0	0	3
6	Stilske formacije					2	0	0	3

	DRUGA (II) GODINA	III semestar				IV semestar			
	Obavezni krediti	Zimski semestar				Ljetni semestar			
	PREDMET	P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
1	Savremeni bosanski, hrvatski i srpski jezik III	4	2	0	6				
2	Poredbena gramatika slavenskih jezika	3	1	0	5				
3	Teorija književnosti III	4	1	0	6				
4	Svjetska književnost I	4	1	0	6				
5	Pedagogija s didaktikom	2	1	0	4				
6	Savremeni bosanski, hrvatski i srpski jezik IV					4	3	0	6
7	Leksikologija					3	1	0	6
8	Sociolingvistika					2	0	0	4
9	Svjetska književnost II					4	2	0	6
10	Bosanskohercegovačka poezija					3	1	0	5
	Ukupno obaveznih*	**17**	**6**	**0**	**27**	**16**	**7**	**0**	**27**
	Ukuno sati/ECTS	**23**				**23**			

	Izborni krediti	Zimski semestar				Ljetni semestar			
	PREDMET	P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
1	Etimologija riječi	2	0	0	3				
2	Književnost i kulturalni	2	0	0	3				
3	Norma bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika	2	0	0	3				
4	Jezici u kontaktu					2	0	0	3
5	Pripovjedni žanrovi u BiH: opusi i poetike					2	0	0	3

	TREĆA (III) GODINA	V semestar				VI semestar			
	Obavezni krediti	Zimski semestar				Ljetni semestar			
	PREDMET	P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
1	Savremeni bosanski, hrvatski i srpski jezik V	4	2	0	6				
2	Dijalektologija	3	1	0	5				
3	Bosanskohercegovačka književnost I	4	1	0	6				
4	Južnoslavenske književnosti I	3	1	0	4				
5	Svjetska književnost III	4	1	0	6				
6	Savremeni bosanski, hrvatski i srpski jezik VI					4	2	0	6
7	Semantika					3	1	0	6
8	Psihologija					2	1	0	3
9	Bosanskohercegovačka književnost II					4	1	0	6
10	Južnoslavenske književnost II					4	1	0	6
	Ukupno obaveznih*	**18**	**6**	**0**	**27**	**17**	**6**	**0**	**27**

	Ukuno sati/ECTS	**24**				**23**			

	Izborni krediti	**Zimski semestar**				**Ljetni semestar**			
	PREDMET	**P**	**A**	**L**	**ECTS**	**P**	**A**	**L**	**ECTS**
1	Leksikografija	1	0	0	3				
2	Onomastika	1	0	0	3				
3	Frazeologija	1	0	0	3				
4	Umjetnost eseja					2	0	0	3
5	Rodne studije					2	0	0	3
6	Bosanskohercegovačka drama					2	0	0	3

	ČETVRTA (IV) GODINA	**VII semestar**				**VIII semestar**			
	Obavezni krediti	**Zimski semestar**				**Ljetni semestar**			
	PREDMET	**P**	**A**	**L**	**ECTS**	**P**	**A**	**L**	**ECTS**
1	Savremeni bosanski, hrvatski i srpski jezik VII	4	2	0	6				
2	Historijska gramatika	3	1	0	5				
3	Metodika nastave bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika i književnosti I	2	1	0	4				
4	Južnoslavenske književnosti III	4	1	0	6				
5	Bosanskohercegovačka književnost III - neomoderna	4	1	0	6				
6	Savremeni bosanski, hrvatski i srpski jezik VIII					4	2	0	6
7	Historija bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika					3	1	0	5
8	Metodika nastave bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika i književnosti II					2	1	0	4
9	Svjetska književnost IV					4	1	0	6
10	Bosanskohercegovačka književnost IV					4	1	0	6
	Ukupno obaveznih*	**17**	**6**	**0**	**27**	**17**	**6**	**0**	**27**
	Ukuno sati/ECTS	**23**				**23**			

	Izborni krediti	**Zimski semestar**				**Ljetni semestar**			
	PREDMET	**P**	**A**	**L**	**ECTS**	**P**	**A**	**L**	**ECTS**
1	Književna djela, opusi, poetike	2	0	0	3				
2	Jezična baština pisanih spomenika bosanskog jezika	2	0	0	3				
3	Ortoepija	2	0	0	3				
4	Teorija romana					2	0	0	3
5	Književna imagologija					2	0	0	3
6	Grafolingvistika					2	0	0	3

Student sa završetkom I ciklusa studija Bosanski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Tuzli i ostvarenih 240 ECTS bodova, može nastaviti studij na II ciklusu.
*SILABUSI PREDMETA DATI SU U PRILOGU 1.

1.7. Kompetencije i vještine koje se stiču završetkom I ciklusa studija

Bachelor bosanskoga jezika i književnosti će biti osposobljen/-a za rad kao predavač matičnog predmeta u snovnom i srednjem obrazovanju te kao asistent/-ica na vježbama iz lingvističkih ili književnih predmeta na visokoškolskoj ustanovi. Također, prvenstveno zbog stečenog znanja iz oblasti filologije (lingvistike, kniževnosti i bosnistike), bachelor bosanskog jezika i književnosti će biti osposobljen/-a za posao lektora i korektora u nekoj od novinskih, izdavačkih ili TV kuća. Tokom studija stiču se kompetencije vezane za poznavanje teorijskih, povijesnih promjena i tokova u lingvistici, te svih strukturnih nivoa jezika kao sistema i standarda (fonetsko-fonološkog, morfološkog i sintaksičkog). Također, stiču se kompetencije vezane za poznavanje najznačajnijih književno-hiostorijskih promjena, poetičkih okvira, te autora i djela od usmene tradicije, najranijih pisanih spomenika do savremenih književnih tokova i djela u domaćem, širem, južnoslavenskom, te globalnom kontekstu. Student/ica stiče kompetencije za razumijevanje jezičkih i književnih procesa kao integralnih dijelova širih društvenih i kulturoloških pojava; procjenjivanje funkcija, stilova i relacija jezika i književnosti prema društvu i kulturi uopće. Nakon studija bachelor bosanskog jezika i književnosti osposbljen/a je za izradu i sprovođenje individualnih i grupnih programa usmjerenih ka obrazovnom i kulturnom kontekstu. Bachelor bosanskog jezika i književnosti se osposobljava za rad i zapošljavanje u ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja, pedagoškim zavodima, centrima za odgoj djece i mladih, na visokoškolskoj ustanovi, te drugim ustanovama koje se tiču višeg akademskog nivoa; osposbljava se za rad lektora i korektora u nekoj od novinskih ili TV kuća. Također, bachelor bosanskog jezika i kniževnosti se osposobljava za rad i zapošljavanje u svim institucijama koje se dotiču pitanja jezika, književnosti, kulture i kulturnog života.

1.8. Uslovi upisa u slijedeći semestar, odnosno narednu godinu studija, te način završetka studija

Student stiče pravo na upis u narednu godinu studija ostvarivanjem ETCS kredita za predmete iz prethodnih godina studija.
Student može prenijeti u narednu godinu studija, unutar trajanja jednog ciklusa, najviše deset (10) ECTS bodova ili najviše dva (2) predmeta, nezavisno koliko zajedno nose ECTS bodova.

Student koji ne ispuni uslove iz prethodnih stavova, obnavlja istu godinu studija. Student koji obnavlja studijsku godinu izvršava preostale ispitne obaveze u terminima završnog popravnog i dodatnog popravnog ispita

Student koji obnavlja studijsku godinu obavezan je platiti naknadu za obavljanje ispita prilikom svakog ponovnog polaganja završnog ili popravnog ispita iz predmeta u godini koju obnavlja, u visini koju utvrdi Senat.

Student koji obnavlja studijsku godinu, obavezan je prisustvovati realizaciji nastave samo iz nastavnih predmeta iz kojih nije izvršio utvrđene obaveze učešća u nastavi, odnosno nije ostvario pravo na potpis. Ako se u navedenom slučaju radi o predmetu iz grupe izbornih predmeta, student u narednoj akademskoj godini može ponovo upisati isti ili birati drugi izborni predmet koji nosi potreban broj ECTS kredita.

Student završne godine studija, koji je ovjerio posljednji semestar, a nije diplomirao, prelazi u status studenta apsolventa, koji traje od prvog dana naredne akademske godine do kraja iste. U tom periodu ima pravo na obavljanje preostalih završnih ispita, u svakom kalendarskom mjesecu. Ukoliko ne položi sve predviđene ispite u navedenom roku, preostale obaveze izvršava kao student imatrikulant uz obavezu plaćanja naknade za polaganje ispita u visini koju utvrdi Senat. Status imatrikulacije podrazumijeva vođenje studenta u evidenciji, bez obaveze obnavljanja završne godine studija.

O izvršavanju obaveza studenata iz svih oblika nastavnog rada vodi se jedinstvena evidencija za svaki nastavni predmet.

1.9. Uslovi prelaska sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih oblasti studija

Studentu drugog univerziteta može se omogućiti prelazak sa **istorodnih** akreditovanih studijskih programa na studijski program Filozofskog faklulteta u Tuzli pod uslovima i postupku utvrđenim Pravilima studiranja I ciklusu studija na Univerzitetu u Tuzli.

Pod **istorodnim** studijskom programom smatraju se studijski programi bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika i književnosti.

Student može izvršiti prelazak sa drugog javnog univerziteta pod uslovima i na način utvrđen Pravilima studiranja na I ciklusu studija na Univerzitetu u Tuzli.

Studentu Univerziteta se može omogućiti prelazak sa jednog studijskog programa na drugi studijski program pod uslovima i postupku utvrđenim Pravilima studiranja na I ciklusu studija na Univerzitetu u Tuzli.

1.10 **Okvirni sadržaj obaveznih i izbornih predmeta**

I godina

Naziv predmeta SAVREMENI BOSANSKI, HRVATSKI I SRPSKI JEZIK I		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 30 V		
Semestar: I	Predavanja: 4	Vježbe (A) : 2
Cilj kolegija: - Izučavanje razvoja i savremenog stanja standardnojezičkih normi bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika, savremenog fonetsko-fonološkog sistema te osposobljavanje za usmeno i pismeno izražavanje u skladu sa standardnojezičkim normama		
Sadržaj / struktura predmeta: U okviru predmeta izučava se bosanski, hrvatski, srpski jezik kao dijasistem (organski idiomi Bošnjaka, Hrvata, Srba i Crnogoraca kaobgenetskostrukturna cjelina, standardni jezik, odlike, principi i faze standardizacije, standardni bosanski, hrvatski i srpski jezik i njihova dijalekatska baza - štokavsko narječje kao osnovica književnih jezika, savremena jezička situacija u BiH (s posebnim osvrtom na jezičku normu), ortografska i ortoepska norma savremenog bosanskog jezika (usporedba sa stanjem u hrvatskom i srpskom jeziku) te prozodijski sistem.		
Literatura: Jahić, Dž. , Halilović, S.,Palić, I. (2000) Gramatika bosanskoga jezika. Zenica. Barić, E. i dr. (1997) Hrvatska gramatika. Zagreb. Stevanović, M. (1970) Savremeni srpskohrvatski jezik I. Beograd. Babić, S. i dr. (1991) Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika, Zagreb. Simić, R., Ostojić, B. (1989) Osnovi fonologije srpakohrvatskoga književnog jezika. Nikšić. Brozović, D. (1970) Standardni jezik. Zagreb. Peco, A. (1988) Osnovi akcentologije srpskohrvatskog jezika. Beograd: Naučna knjiga. Bulić, R. (2009) Rječnik pravopisnih, akcenatskih i obličkih nedoumica u standardnome bosanskom jeziku. Tuzla: Bosanska riječ. Bulić, R, Šator, M. (2001) Naš jezik. Tuzla: Bosanska riječ. Halilović, S. (1999) Pravopis bosanskoga jezika: Priručnik za škole. Sarajevo.		

Naziv predmeta OPĆA LINGVISTIKA		ECTS **5**
Ukupan broj sati u semestru: 45+15		
Semestar: I	Predavanja: 3	Vježbe (A+L): 1+0
Cilj kolegija: Temeljna naobrazba iz općeg jezikoslovlja Temeljni pravci u europskoj i američkoj lingvistici Jezik / govor, distinkcija Primijenjena lingvistika – strani jezici Mjesto srednjojužnoslavenskog dijasistema u slavenskim lingvističkim školama Orijentalna / germanska / latinska i engleska filologija, utjecaji na b/h/s/c. sistem		
Sadržaj / struktura predmeta: Opća terminologija lingvistike, historijski pregled lingvističkih škola i razvoj lingvistike, određivanje srednjojužnaslavenskog dijasistema u slavenskim lingvističkim		

školama.
Literatura: 1. M. Ivić, Pravci u lingvistici, Novi Sad, 1982. 2. D. Kristal, Enciklop edijski rečnik moderne lingvistike, Beograd,1985. 3. R. Bugarski, Uvod u opštu lingvistiku, Beograd, 1996. 4. F. De Saussure, Opšta lingvistika, Beograd,1977. 5. N. Chomsky, Gramatika i um, Beograd, 1972. 6. M. Riđanović, Jezik i njegova struktura, Sarajevo, 1988. 7. R. H. Robbins, A Short History of Linguistics, London: Longman,1972. 8. Glovacki – Bernardi, Kovačec, Mihaljević, Halwachs, Penzinger, Schrodt, Uvod u lingvistiku, Zagreb, 2001. 9. R. Jakobson, Lingvistika i poetika, Beograd 1996. 10. D. Škiljan, Pogled u lingvistiku, Zagreb, 1989.

Naziv predmeta USMENA KNJIŽEVNOST		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 15 V		
Semestar: I	Predavanja: 4	Vježbe (A+L) : 1
Cilj kolegija: Sticanje znanja o - specifičnostima usmene književnosti, - općekulturnom kontekstu u kojemu je nastajala usmena književnost, - literarnim vrijednostima usmenoknjiževnog stvaralaštva.		
Sadržaj / struktura predmeta: Polazimo od osnovnih pojmova: usmenost, pismo, usmena i pisana književnost. Žanrovski sistem usmene književnosti (podjela). Zatim metodologija proučavanja usmene književnosti. Najstariji zapisi djela usmene književnosti u BiH. Najznačajnije zbirke. Parryeva zbirka usmene književnosti. Žanrovska obrada – usmena proza (bajke, novele, šaljive priče, predaje). Usmena lirika. Pjevačice i kazivačice. Struktura sevdalinke. Teme, motivi, stih i stil sevdalinke. Usmena epika. Opće osobine usmene epske poezije. Specifičnosti bošnjačke epike. Srpska epika. Epski pjevači: Avdo Međedović, Mehmed Kolaković, Murat Kurtagić, Halil Bajgorić i dr. Epski junaci – Alija Đerzelez, Mustaj-beg Lički, Mujo i Halil Hrnjica, Budalina Tale. Epsko-lirska poezija. Balade i romanse. Hasanaginica.		
Literatura: Lord, A. B (1990.): Pevač priča, Idea, Beograd. Buturović, Đ. (1992.): Bosanskomuslimanska usmena epika, Svjetlost, Sarajevo. Buturović Đ. (1995.) ur: Usmena epika Bošnjaka, priredila Đenana Buturović, Preporod, Sarajevo. Buturović, Đ. (2009.): Morići – smisao sjećanja i pamćenja, Sarajevo. Hörmann, K. (1888-9) ur: Narodne pjesme Bošnjaka I i II, Sarajevo. Krnjević, H. (1973.): Usmena balada Bosne i Hercegovine, Svjetlost, Sarajevo. Buturović Đ. i Maglajlić M. (1998.) ur: Bošnjačka književnost u književnoj kritici, knjiga II, Sarajevo. Maglajlić, M (1992.): Usmena lirska pjesma, balada i romansa, Svjetlost, Sarajevo. Maglajlić, M. (1997.) ur: Antologija bošnjačke usmene lirike, Alef, Sarajevo. Kunić, M. (2012.): Usmeno pamćenje i zaborav – krajiška epika i njeni junaci, Tešanj. Kunić, M. (2018.): Čitanje Parryjeve zbirke, Sarajevo.		

Naziv predmeta TEORIJA KNJIŽEVNOSTI I	ECTS

			6
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 15 V			
Semestar: I	Predavanja: 4	Vježbe (A+L) : 1+0	

Cilj kolegija:
Cilj kolegija je uvođenje studenata u teorijsko mišljenje o književnosti; stjecanje elementarnih znanja o osnovnim književnoteorijskim problemima; stjecanje znanja o krucijalnoj razlici između književne teorije (termina indikatora) i teorije književnosti (putem tzv. čvrstih termina)

Sadržaj / struktura predmeta:
Studenti se upoznaju sa Wellek & Warrenovom „Teorijom književnosti“, nakon što su usvojili elementarna znanja o različitim filozofskim polazištima teorijskog mišljenja (Platon, Aristotel, npr). Potom se uvode u razumijevanju razlika između spoljašnjeg pristupa u proučavanju književnosti (književnost i biografija, književnost i psihologija, književnost i društvo, književnost i druge umjetnosti...) i unutarnjeg pristupa; započinje se rasprava o retoričkim uglovima u proučavanju (figure, geneologija, rodovi, vrste…); nastavlja se uvođenjem u strukturu književnog teksta. Potom se razrađuju sinhrona i dijakrona perspektiva u proučavanju književnosti, parafraza i alegoreza (tumačenja priče iz romana Proces, F. Kafke), poetika tehne naspram entuzijastičke poetike.

Literatura:
1. Solar, M. (2001) Teorija književnosti, Zagreb: Školska knjiga,
2. But, V. (1976) Retorika proze, Beograd: Nolit,
3. Lešić, Z. (2005) Teorija književnosti, Sarajevo: Sarajevo Publishing

Naziv predmeta KNJIŽEVNOST ZA DJECU			ECTS **4**
Ukupan broj sati u semestru: 45 P + 0 V			
Semestar: I	Predavanja: 3	Vježbe (A+L) : 0+0	

Cilj kolegija: Cilj kolegija je upoznati studente/ice s povijesnim razvojem i poetičkim osobenostima književnosti za djecu (roman, priča, poezija, narodne i umjetničke bajke) i najznačajnijim autorim i djelima.

Sadržaj / struktura predmeta:
U okviru nastavnog predmeta studentice/studenti će biti upoznati sa specifičnostima književnosti za djecu kao heterogenog kulturnog i umjetničkog fenomena, povijesnim razvojem, vrstama književnosti za djecu i reprezentativnim djelima. Bajka i priče za djecu; narodna i umjetnička bajka (Charles Perrault, Jakob i Wilhelm Grimm, H. C. Andersen); A. S. Puškin Bajka o ribaru i ribici, I. B. Mažuranić Priče iz davnina; Priče za djecu: B. Ćopić, A. Hromadžić; Djeca i životinje. Basna (Ezop i La Fontaine); Romani za djecu. L. Carroll Alisa u zemlji čudesa; C. Collodi A.S. Egzupery Mali princ, J. Barrie Petar Pan, Pinokio; F. Molnar Junaci Pavlove ulice, M. Tven Pustolovine Toma Sojera; J. Spyri Heidi, B. Ć. Magareće godine; H. Ožogovska Djevojčica i dječak, E. Kästner Blizanke, W. Saroyan Tajni dnevnik Adriana Mola, W. Saroyan Mama,volim te i Tata, ti si lud; Poezija za djecu: I. Bekrić, N. Kapidžić-Osmanagić, B. Alikadić, V. Milošević...)

Literatura:
- Crnković, M. (1986) Dječja književnost, Zagreb
- Hameršak M. i Zima D. (2015) Uvod u dječju književnost, Zagreb: Leykam
- Betelhajm, B.(2000) Smisao i značenje bajki, Zagreb
- Prop, V. (1988) Morfologija bajke, Sarajevo
- Dječija književnost naroda i narodnosti BiH (Studija) (1990), Sarajevo: "Veselin Masleša"... (et al.)

Naziv predmeta SAVREMENI BOSANSKI, HRVATSKI I SRPSKI JEZIK II		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 30 V		
Semestar: II	Predavanja: 4	Vježbe (A) : 2
Cilj kolegija: - Izučavanje fonetsko-fonološkog nivoa i prozodijskog sistema standardnog bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika		
Sadržaj / struktura predmeta: U okviru predmeta izučava se fonetika i fonologija – predmet izučavanja, glas kao jedinica govora i predmet fonetske analize, nastajanje, artikulacijske i akustičke karakteristike i klasifikacija glasova, fonem kao jezička jedinica, odnos glas – fonem, funkcije fonema, alofoni, inventar i distribucija fonema u bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, slog te alternacije fonema, prozodisjki sistem. i.grafija.		
Literatura: Jahić, Dž. , Halilović, S.,Palić, I. (2000) Gramatika bosanskoga jezika. Zenica. Barić, E. i dr. (1997) Hrvatska gramatika. Zagreb. Stevanović, M. (1970) Savremeni srpskohrvatski jezik I. Beograd. Babić, S. i dr. (1991) Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika, Zagreb. Simić, R., Ostojić, B. (1989) Osnovi fonologije srpakohrvatskoga književnog jezika, Nikšić. Peco, A. (1988) Osnovi akcentologije srpskohrvatskog jezika. Beograd: Naučna knjiga. Bulić, R. (2009) Rječnik pravopisnih, akcenatskih i obličkih nedoumica u standardnome bosanskom jeziku. Tuzla: Bosanska riječ. Bulić, R, Šator, M. (2001) Naš jezik. Tuzla: Bosanska riječ. Halilović, S. (1999) Pravopis bosanskoga jezika: Priručnik za škole. Sarajevo.		

Naziv predmeta: STAROSLAVENSKI JEZIK		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 45 P + 15 V		
Semestar: II	Predavanja: 3	Vježbe (A+L) : 1
Cilj kolegija: - Cilj je kolegija Općeslavenski jezik i njegovo značenje za proučavanje slavenskih jezika, posebno njihove povijesti. Povijesne okolnosti nastanka najstarijega slavenskog književnog jezika (ćirilometodska problematika). Nakon toga obrađuju se prvi prijevodi na slavenski jezik, da bi studenti na temelju toga znanja u daljnjem studiranju mogli nadograđivati znanja iz historije bosanskoga jezika i književnosti. Nadalje transliteriraju se tekstovi najstarijek općeslavenskog književnog kanona i prepoznaju staroslavneske jezične osobitosti.		
Sadržaj / struktura predmeta: Kolegij započinje sa upoznavanjem jezika kao sistema i jezika kao standarda. Studenti se upoznaju sa terminologijom: praslavneski, crkvenoslavenski, staroslavneski, općeslavenski književni jeik, starobugarski i staromakedonski jezik. Nastavljaju sa poučavanjem staroslavenskoga sa srodnim idiomima, upoznaju se sa najstarijim slavenskim pismima, redakcijama, tranliteracijom, transkripcijom i recenzijom. Važnost općeslavenskog književnog jezika u službi kulture naroda Bosne i Hercegovine. U drugom dijelu semestra upoznaju se sa staroslavenskim glasovima, oblicima, sintaksom i leksikom		

staroslavenskoga jezika.
Literatura: Damjanović Stjepan (2003), Staroslavenski jezik, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb. Nikolić Svetozar (1991), Staroslovenski jezik, Naučna knjiga, Beograd. Damjanović Stjepan (2002), Slovo iskona, Staroslavenska/starohrvatska čitanka, Matica hrvatska, Zagreb. Damjanović S., Jurčević I., Kuštović T., Kuzmić B., Lukić M., Žagar M. (2004), Mali staroslavensko-hrvatski rječnik, Matica hrvatska, Zagreb. Silić Josip (1996), Hrvatski jezik kao sustav i kao standard - u: Riječki filološki dani (Zbornik radova 1), Rijeka, str. 187-194. Damjanović Stjepan (2004), Glagoljica na području današnje Bosne i Hercegovine, Zagreb, str. 73-85. Turbić-Hadžagić Amira (2005), Bosanski književni jezik (Prvi razvojni period od 9. do 15. stoljeća) - u: Bosanski jezik, Tuzla, str. 137-160. Grupa autora (1982), Pisana riječ u Bosni i Hercegovini, Sarajevo. Turbić-Hadžagić, Amira (2011), Bosanični pravni tekstovi u srednjovjekovnoj Bosni, Gradačac Turbić-Hadžagić, Amira (2015), Deklinacija neličnih zamjenica u bosansko-humskim poveljama s posebnim osvrtoma na zamjenice s navescima: -zi, -r/-re i –i, FILOLOGIJA No. 63, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb (193-221).

Naziv predmeta LINGVISTIČKA STILISTIKA		ECTS **4**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar:II	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0
Cilj kolegija: Upoznavanje studenata sa: opštim stilističkim pitanjima, odnosom stilistike i drugih naučnih disciplina, funkcionalnim stilovima i njihovim glavnim karakteristikama. Podsticanje i podržavanje razvoja intelektualnih vještina kod studenata u smislu primjene stečenih znanja. Unapređivanje njihovih vještina pisanog i verbalnog izražavanja. Poboljšavanje sposobnosti studenata koje se odnose na njihov kontinuirani rad, omogućavanje njihovog aktivnog učešća u svim nastavnim aktivnostima i obavezama primjenjujući interaktivni nastavni pristup.		
Sadržaj / struktura predmeta: 1. Opšta stilistička pitanja, 2. Odnos stilistike i drugih naučnih disciplina, 3. Razvoj stilistike 4. Književnoumjetnički stil 5. Naučni stil 6. Administrativni stil 7. Razgovorni stil 8. Publicistički stil 9. Reklamni stil 10. Stripovni stil 11. Retorički stil 12. Esejistički stil 13. Scenaristički stil 14. Stilske figure i tropi.		
Literatura: 1. Čarkić, M., Uvod u stilistiku, Beograd, 2002., 2. Čarkić, M., Fonika stiha, Beograd, 1992., 3. Čarkić, M., Pojmovnik rime, Beograd-Banjaluka, 2001., 2. Guiraud, P., Stilistika, Sarajevo, 1964., 3. Katnić-Bakaršić, M., Stilistika, Sarajevo, 2001., 4. Milinković, M., Retorika, Užice, 2004., 5. Petrović, S., Retorika, Niš, 1975., 7. Suriano, G.R., Great American Speeches, New York, 1993., 9. Težak, S., Govorne vježbe u nastavi hrvatskosrpskog jezika, Zagreb, 1970.		

Naziv predmeta SREDNJOVJEKOVNE I ORIJENTALSKE KNJIŽEVNOSTI U BOSNI I HERCEGOVINI		ECTS **5**
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 15 V		
Semestar:II	Predavanja: 4	Vježbe (A+L) : 1

Cilj kolegija:
Cilj kolegija je sticanje znanja o:
- počecima književnog stvaranja u BiH,
- historijskom i općekulturnom kontekstu srednjovjekovne i književnosti u periodu osmanske vladavine,
- književnohistorijskim i poetičkim odrednicama te literarnim vrednotama stvaralaštva u BiH u periodu srednjega vijeka i tokom osmanske vladavine.

Sadržaj / struktura predmeta:
Uvod u prvi dio kursa odnosi se na pregled općih karakteristika srednjovjekovne književnosti u Evropi i upoznavanje sa kulturnim i književnim prilikama u srednjovjekovnoj Bosni. Slijedi temeljit uvid u poetiku i žanrove srednjovjekovne bosanske književnosti u komparativnom osvjetljenju naspram srpskoe, hrvatske, slavenskih i evropskih srednjovjekovnih književnosti. Centralni sadržaj kursa jeste izlaganje književnih vrednoda srednjovjekovnih bosanskih rukopisa (crkveni kodeksi i svjetovni tekstovi), povelja i drugih administrativno-pravnih spisa i srednjovjekovne bosanske epigrafike.
Drugi dio kursa odnosi se na književnost u periodu osmanske vladavine. Započinje sa pregledom književni i kulturnih prilika u osmanskoj Bosni a zatim se obrađuju književne tradicije Bošnjaka (orijentalske književnosti, književnost na narodnom jeziku), Hrvata (starija franjevačka književnost, odjeci ilirskog pokreta), Srba (straija tradicija, uticaj ideja Vuka Karadžića) i Jevreja.

Literatura:

1. V. Spahić: Tekst, kontekst, interpretacija,Tuzla-Tešanj, 1999.
2. M. Dizdar: Stari bosanski tekstovi, Sarajevo, 1969.
3. H. Kuna: Hrestomatija starije bosanske književnosti, Sarajevo, 1973.
4. Bošnjačka književnost u knjiž. kritici, knjiga II, priredili E. i En.Duraković i F. Nametak, Sarajevo,1998.
5. S. Grozdanić: Bošnjačka epigrafika, Sarajevo,
6. Povijest hrvatske književnosti, knjiga II, napisao E.Hercigonja, Zagreb,1978.
7. I. Lovrenović: Labirint i pamćenje, Klagenfurt,1989.
8. M. Rizvić: Pregled književnosti naroda Bosne i Hercegovine, Sarajevo,1985.
9. Z. Lešić: Pripovjedačka Bosna I, Sarajevo,1991.
10. E. Memija, L. Hadžiosmanović: Poezija Bošnjaka na orijentalnim jezicima, Sarajevo,1995.
11. A. Ljubović, S. Grozdanić: Prozna književnost Bosne i Hercegovine na orijentalnim jezicima, Sarajevo,1995.
12. A. Nametak: Hrestomatija bos. alhamijado književnosti, Sarajevo,1981.
13. M. Huković: Alahamijado književnost i njeni stvaraoci, Sarajevo,1980.
14. B. Letić: Srpska i hrvatska književna tradicija u BiH u turskom periodu, Sarajevo, 1990.
15. E. Duraković: Klasično pjesništvo na arapskom, perzijskom i turskom jeziku - poetološki pristup, Sarajevo, 2018.
16. S. Bakšić, A. Ćatović: Književna baština Bosne i Hercegovine na osmanskom turskom jeziku: pragmatička dimenzija, Sarajevo 2019.
17. M. Nezirović: Jevrejsko-španjolska književnost, Sarajevo, 1992.

Naziv predmeta TEORIJA KNJIŽEVNOSTI II	ECTS **6**

Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 30 V		
Semestar: II	Predavanja: 4	Vježbe (A+L) : 2
Cilj kolegija: Cilj kolegija je dijakronijski presjek kroz estetičku i književnoteorijsku misao te stjecanje osnovnih uvida o različitim književnim teorijama od antike do pozitivizma, odnosno, kraja 19. stoljeća.		
Studenti se upoznaju sa predrenesansnom teorijskom misli, potom i renesansnim mišljenjem (D. Alighieri, F. Petrarca, G. Boccaccio). Na fonu opozitne barokne književne estetike se uvode u evropski klasicizam i teoriju mišljenje Nicolasa Boileaua. Uče se razlikama između romantizma i klasicizma, i na kraju stječu znanja o evropskom pozitivizmu (Hippolyte Tainea, npr) i historicizmu u književnoj znanosti. S antipozitivističkim reakcijama u književnoteorijskoj misli kasnog 19-oga stoljeća se završava ovaj dio Teorije književnosti.		
Literatura: 1. Biti, V. (1997) Pojmovnik suvremene i kulturne teorije. Zagreb. 2. Lešić, Z. (1971) Jezik i književno djelo. Sarajevo: Zavod za izdavanje udžbenika. 3. Lešić, Z. (2006) Suvremena tumačenja književnosti, Sarajevo: Sarajevo Publishing 4. Milosavljević, P. (1991) Teorijska misao o književnosti, Novi Sad: Svetovi		

Naziv predmeta KULTURA PISANOG IZRAŽAVANJA		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar: I	Predavanja: 2	Vježbe (A+L): 0+0
Cilj kolegija: Upoznavanje sa formama pismenog izražavanja i osposobljavanje studenata za njihovu primjenu.		
Sadržaj / struktura predmeta: Forme pismenog izražavanja, funkcioniranje standardnojezičnih normi u BiH, funkcionalni stilovi.		
Literatura: S. Halilović, Pravopis bosanskoga jezika: Priručnik za škole, Sarajevo, 1999. M. Ajanović, Interpunkcija u teoriji i praksi bosanskog, hrvatskog, srpakog jezika, Bosanska knjiga, Sarajevo, 1998. Hasnija Muratagić-Tuna, Bosanski, hrvatski, srpski: Aktuelni pravopisi (sličnosti i razlike), Bosansko filološko društvo, Sarajevo, 2005. R. Bulić, Bosanski jezik: Jezičko-pravopisni priručnik, Bosanska riječ, Tuzla, 2001. R. Bulić, Rječnik pravopisnih, obličkih i akcenatskih nedoumica u standardnome bosanskom jeziku, Bosanska riječ, Tuzla, 2009.		

Naziv predmeta TUMAČENJE KNJIŽEVNOG TEKSTA		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar: I	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0
Cilj kolegija: Upoznavanje studenata sa osnovnim interpretacijskim strategijama u bavljenju književnim djelom, sa osnovnim značenjskim i smisaonim relacijama unutar i izvan teksta, sa mogućim uticajima teksta na svoje okruženje, na kulturu i društvo u cjelini.		
Sadržaj / struktura predmeta:		

Istorija i teorija slušanja usmene književnosti. Istorija i teorija čitanja književnih djela. Čitanje žanrova: poezija, rad na tekstovima. Čitanje žanrova: proza, roman, rad na tekstovima. Čitanje žanrova: proza, pripovijetka, rad na tekstovima. Čitanje žanrova: drama, rad na tekstovima. Hibridni žanrovi ili dustajanje od žanrova.
Literatura: Lešić, Zdenko: Suvremena tumačenja književnosti i književnokritičko naslijeđe XX stoljeća, Sarajevo 2006. Eagleton, Terry: How to Read Literature, 2014. Biti, Vladimir (2000). Pojmovnik suvremene književne i kulturne teorije. Zagreb: Matica hrvatska. Solar, Milivoj (2005). Vježbe tumačenja: interpretacija lirskih pjesama. Zagreb: Matica hrvatska. Škreb, Zdenko; Stamać, Ante (1998). Uvod u književnost. Zagreb: Nakladni zavod Globus.

Naziv predmeta RETORIKA			ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V			
Semestar: I	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0	
Cilj kolegija: prenijeti studentima temeljna saznanja o govorništvu, javnom nastupu... - poboljšati njihove intelektualne vještine u smislu aplikacije stečenih znanja u nastavnom procesu - poboljšati njihove komunikacijske vještine u pisanom i verbalnom obliku - osposobiti ih i poboljšati njihove vještine za individualni i timski rad. - poboljšati vještine studenata za kontinurani rad tokom cijele godine - da studenti shvate promjenu u sistemu edukacije gdje su oni u centru nastavnog procesa, nasuprot pristupu sa nastavnikom u centru pažnje, te da od samog početka kursa uzmu aktivno učešće u svim nastavnim aktivnostima i obavezama i ostvare dvosmjernu komunikaciju sa nastavnikom			
Sadržaj / struktura predmeta: Retorika, govorništvo i javni nastup. Retorika i druge discipline. Govor i jezik. Govornik. Slušaoci. Razgovori. Debata. Kratki monolozi. Politički i sudski govori. Prigodni govori. Posebne govorne vrste. Intervjui pisanim medijima., govor za radio, nastup na televiziji. Govor mantri. Stilske figure i tropi.			
Literatura: 1. Milinković, M.: Retorika, Užice, 2004. 2. Radonjić, R.: Govorništvo, Podgorica, 1999. 3. Škarić, I.: Temeljci suvremenog govorništva, Zagreb, 2003.			

Naziv predmeta AKCENTOLOGIJA			ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V			
Semestar: II	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0	
Cilj kolegija: - Usvajanje akcenatskog sistema standardnog jezika.			
Sadržaj / struktura predmeta: U okviru predmeta izučava se priroda akcenata bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika, kcenatski sistem i njegove jedinice, Bilježenje akcenatskih jedinica, distribucija akcenatskih jedinica u stanrdardnom jeziku, akcenatske cjeline, akcent rečenice, historija razvitka akcenatskog sistema te akcenatske paradigme promjenljivih vrsta riječi.			

Literatura:
Peco, A. (1988) Osnovi akcentologije srpskohrvatskog jezika. Beograd: Naučna knjiga.
Jahić, Dž. , Halilović, S.,Palić, I. (2000) Gramatika bosanskoga jezika. Zenica.
Barić, E. i dr. (1997) Hrvatska gramatika. Zagreb.
Stevanović, M. (1970) Savremeni srpskohrvatski jezik I. Beograd.
Nikolić, B. (1970) Osnovi mlađe novoštokavske akcentuacije, Beograd.
Bulić, R. (2009) Rječnik pravopisnih, akcenatskih i obličkih nedoumica u standardnome bosanskom jeziku. Tuzla:
Bosanska riječ.
Bulić, R, Šator, M. (2001) Naš jezik. Tuzla: Bosanska riječ.

Naziv predmeta SEVDALINKA		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar: II	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0

Cilj kolegija:
Sticanje znanja o
- specifičnostima sevdalinke kao sinkretičke forme,
- općekulturnom kontekstu u kojemu je nastajala sevdalinka,
- literarnim i muzičkim vrijednostima sevdalinke,
- specifičnostima terenskog istraživanja.

Sadržaj / struktura predmeta:
Žanrovski sistem usmene književnosti. Usmena lirika. Najstariji zapisi i sakupljanje usmene lirike u BiH i okolini. Pjevačice/pjevači i kazivačice/kazivači. Poetička svojstva sevdalinke: teme, motivi, stih i stil sevdalinke. Sevdalinka u kritici. Rukopisna zbirka Muharema Kurtagića. Rad na tekstovima: ženska i muška imena. Motivi sunca, vode, cvijeća i dr. Rad na tekstovima. Muzička dimenzija sevdalinke. (po mogućnosti obezbijediti nekog izvođača) Interpretatori sevdalinke: Šahinpašić, Muharemović, Polovina, Zečaj, Isović.

Literatura:
Bošnjačka književnost u književnoj kritici, knjiga II, Sarajevo, 1998.
Maglajlić, Munib: Usmena lirska pjesma, balada i romansa, Svjetlost, Sarajevo, 1992.
Antologija bošnjačke usmene lirike, priredio Munib Maglajlić, Alef, Sarajevo 1997.
www.sevdalinke.com

Naziv predmeta: STILSKE FORMACIJE		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar: II	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0

Cilj kolegija:
Stjecanje osnovnih saznanja o povijesti umjetničkih i književnih stilova, o formacijama, razdobljima i epohama; ovladavanje pojmovima, književnopovijesnim i poetološkim sadržajima koji se u vezi sa umjetničkim i stilskim formacijama; prepoznavanje stilsko-poetičkih karakteristika epohe/formacije u konkretnim književnim tvorevinama.

Sadržaj / struktura predmeta:
Uvođenje studenata u kurs započinje pregledom teorija književne povijesti. Potom ih se upoznaje sa terminološkom aparaturom (epoha, razdoblje, stil, stilska formacija...). Slijedi periodizacija književne

povijesti, da bi se u konačnici obradile bitne karakteristike svih razdoblja - antičke književnosti, srednjovjekovne književnosti, humanizma i renesanse, baroka, klasicizma i prosvjetiteljstva, sentimentalizma, romantizma, realizma, naturalizma, moderne, avangardnih pokreta, postmoderne.
Literatura: 1. Aleksandar Flaker: Stilske formacije, Zagreb, 1971. 2. Zdenko Škreb, Ante Stamać: Uvod u književnost, Zagreb, 1990. 3. Viktor Žmegač: Povijesna poetika romana, Zagreb, 1987. 4. Uvod u književnost, priredili Zdenko Škreb i Ante Stamać, Zagreb, 1986. 5. Aleksandar Flaker: Period, stil, žanr, Beograd, 2011.

II godina

Naziv predmeta SAVREMENI BOSANSKI, HRVATSKI I SRPSKI JEZIK III		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 30 V		
Semestar: III	Predavanja: 4	Vježbe (A) : 2
Cilj kolegija: - Prenijeti studentima temeljna saznanja iz morfologije standardnog bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika.		
Sadržaj / struktura predmeta: U okviru predmeta izučava se predmet morfologije i gramatičke kategorije, imenice (leksičko-semantičke osobine), gramatičke osobine imenica, podjela imenica prema vrstama promjene, pridjevi (leksičke i gramatičke osobine; deklinacija pridjeva), zamjenice, brojevi i nepromjenljive vrste riječi.		
Literatura: 1. Dž. Jahić, S. Halilović, I. Palić, Gramatika bosanskoga jezika, Zenica, 2000. 2. Barić, Eugenija – Mijo Lončarić – Dragica Malić – Slavko Pavešić – Mirko Peti – Vesna Zečević – Marija Znika. Hrvatska gramatika. Zagreb 1995. Stevanović, M. (1970) Savremeni srpskohrvatski jezik I. Beograd.		

Naziv predmeta POREDBENA GRAMATIKA SLAVENSKIH JEZIKA		ECTS **5**
Ukupan broj sati u semestru: 45 P + 15 V		
Semestar: III	Predavanja: 3	Vježbe (A+L) : 1
Cilj kolegija: Ciljevi kolegija su: 1. prenijeti studentima temeljna saznanja iz historije slavenskih jezika; 2. izravni kontakt s jezičnim činjenicama; kritički stav prema naučnoj literaturi; 3. poboljšati njihove intelektualne vještine u smislu aplikacije stečenih znanja u nastavnom procesu; 4. poboljšati njihove komunikacijske vještine u pisanom i verbalnom obliku; 5. osposobiti ih i poboljšati njihove vještine za individualni i timski rad.		
Sadržaj / struktura predmeta: Kolegij započinje predavanjima u kojima se pojašnjava historijat razvoja poredbene gramatike kao jezičke discipline. U vezi s tim, u obzir se uzima rad značajnih predstavnika W. Jonesa, R. Raska, F. Boppa, J. Grimma, A. Schleichera i dr. Studentima se daju informacije o kriterijima usporedbe dvaju ili		

više idioma, a posebno se naglašava pristup koji se dovodi u vezu s religijskim poimanjem jezika. Predmetom zanimanja su i kulturološki elementi vezani za život Indoevropljana, te specifičnosti razvoja slavenskih jezičkih zajednica. Predavanja se tematski vezuju i za sistemski pristup glasovnom sistemu praindoevropskog jezika, praslavenskog jezika i općeslavenske glasovne promjene. Studenti će imati priliku da izvrše rekonstrukciju čuvene Schleicherove basne "Ovca i konji", razumiju Grimmov zakon i posebnosti pogrešaka vrednosnih sudova u usporedbi vlastitog jezika istraživača s drugim jezicima. Predmetom zanimanja je i položaj bosanskog jezika u južnoslavenskoj jezičkoj zajednici.
Literatura: Milan Mihaljević (2002), Slavenska poredbena gramatika, 1. dio, Školska knjiga, Zagreb. Damjanović Stjepan (2002), Slovo iskona, Staroslavenska/starohrvatska čitanka, Matica hrvatska, Zagreb. Matasović Ranko (2001), Uvod u poredbenu lingvistiku, Zagreb. Matasović Ranko (1997), Kratka poredbenopovijesna gramatika latinskoga jezika, Matica hrvatska, Zagreb. Dž. Jahić, S. Halilović, I. Palić (2000), Gramatika bosanskoga jezika, Dom štampe, Zenica. Petar Skok (1971), Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, Zagreb. Turbić-Hadžagić Amira (2005), Bosanski književni jezik (Prvi razvojni period od 9. do 15. stoljeća) - u: Bosanski jezik, Tuzla, str. 137-160.

Naziv predmeta TEORIJA KNJIŽEVNOSTI III		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 15 V		
Semestar: III	Predavanja: 4	Vježbe (A+L) : 1
Cilj kolegija: Cilj kolegija je stjecanje znanja iz književnoteorijske misli 20. stoljeća.		
Studenti se upoznaju sa utjecaj filozofa W. Dilthaya na književnoteorijsku misao početkom 20. stoljeća. Upoznaju se sa značajem S. Freuda za razvoj psihološkog (psihoanalitičkog) književnoteorijskog pristupa u znanosti o književnosti (Freud, Jung, Lacan, Kristeva…), potom, stilističkom kritikom (Croce, Vosler, Spitzer…), ruskim formalizmom, angloameričkom „Novom kritikom“, fenomenološkim teorijama (Staiger, Ingarden, Heidegger, Hirsch, Gadamer…), strukturalizmom (R. Barthes…) potom i poststrukturalizmom i teorijom dekonstrukcije, feminističkim književnoteorijskim proučavanjima, kulturalni materijalizmom i Novim historicizmom, da bi se kolegij završio stjecanjem osnovnih znanja iz postmodernizma u književnosti.		
Literatura: 1. Bužinjska A. & Markovski P.M.: "Književne teorije XX veka", Službeni glasnik, Beograd 2009. 2. Antoan, K. 2001. Demon teorije 3. Lotman, J. (2001) Struktura umjetničkog teksta. Zagreb: Alfa. 4. Škreb, Z., Stamać, A. (1997) Uvod u književnost. Zagreb.		

Naziv predmeta SVJETSKA KNJIŽEVNOST I		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 15 V		
Semestar: III	Predavanja: 4	Vježbe (A+L) : 1
Cilj kolegija: - Cilj kolegija je upoznavanje studentica i studenata sa pojmom povijesti književnosti, koncepcijom,		

temeljnim vrstama i reprezentativnim djelima svjetske književnosti. Primarni cilj kolegija je proučavanje literarnih ostvarenja civilizacije evropskog kulturnog kruga u kontekstu njenih početaka.
Sadržaj / struktura predmeta: Kolegij proučava nastanak i razvoj prvih literarnih ostvarenja civilizacije evropskog kulturnog kruga. Započinje pojašnjenjem pojma povijesti književnosti i koncepcije svjetske književnosti, te uvidom u književnost drevnih civilizacija. U osnovi kolegija je proučavanje ključnih književnih djela prvih civilizacija: mezopotamske, egipatske, indijske, kineske i posebno stare grčke i rimske književnosti. Studentice i studenti u okviru ovog kolegija imat će priliku da se upoznaju sa prvobitnim oblicima simboličkog izražavanja poput mita, obreda i rituala. Kolegij upoznaje studentice i studente sa najstarijim herojskim epovima poput asirsko-vavilonskog *Gilgameša*, indijskog epa *Mahabharata* i dr. Posebna pažnja se poklanja razvoju antičke književnosti, prvobitno epike – Homerovih epova *Ilijada*, *Odiseja* i Vergilijevog epa *Eneida*, a potom razvoju teatra i drame. U okviru kolegija proučava se razvoj antičke drame, pojam tragičnog junaka i tragične krivnje te istražuju i interpretiraju djela ključnih grčkih dramatičara Eshila, Sofokla i Euripida, kao i komediografa Aristofana. Kolegij također omogućava i uvid u razvoj antičke lirike, njenih najznačajnijih predstavnica i predstavnika poput Sapfo, Anakreonta, Solona, Alkeja, rimskih pjesnika Vergilija, Ovidija i Horacija, te elegičara poput Katula, Propercija, Tibula itd.
Literatura: - D' Amiko (1972). *Povijest dramskog teatra*, Zagreb: nakladni zavod MH - Dželilović, Muhamed (2006). *Kalhasovo proročanstvo*, Sarajevo: Connectum - Đurić, Miloš (1971). *Helenska književnost*, Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva - Eliade, Mircea (2004). *Aspekti mita*, Zagreb: Demetra - Grevs, Robert (1995). *Grčki mitovi*, Beograd: Nolit - Kot, Jan (1974). *Jedenje bogova*, Beograd: Nolit - Nake, Pjer Vidal i Vernan, Žan-Pjer (1993). *Mit i tragedija u antičkoj Grčkoj I-II*, Novi Sad: Matica Srpska - Solar, Milivoj (2003). *Povijest svjetske književnosti*, Zagreb: Golden marketing - Tronski, I.M. (1951). *Povijest antičke književnosti*, Zagreb: Matica Hrvatska - Vernan, Žan-Pjer (1990). *Poreklo grčke misli*, Novi Sad: Biblioteka Matice srpske

Naziv predmeta PEDAGOGIJA S DIDAKTIKOM		ECTS **4**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P +15 V		
Semestar: III	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 1+0
Cilj kolegija: Cilj nastavnog predmeta jeste upoznati studente sa temeljnim pedagoškim i didaktičkim kategorijama, te osposobiti studente za samostalno izvođenje i evaluaciju nastavnog procesa. Također, cilj je i upoznati strukturu i značenje NPP i kurikuluma, kao i izgraditi kritički odnos prema primjeni metoda i oblika rada u nastavi, te upotrebi savremene nastavne tehnologije. Shvatiti suštinu pripremanja, realizacije i evaluacije u nastavi.		
Sadržaj / struktura predmeta: Kolegij Pedagogija s didaktikom se bavi pedagogijom kao naučnom disciplinom, njenim predmetom pručavanja, naučnim razumijevanjem pojma odgoj kao temeljne pedagoške kategorije i metodikom odgojnog rada. Pored toga, izučava se didaktika kao naučna disciplina, razredno-predmetno-časovni sistem nastave, nastava (pojam, suština, zadaci, faktori i vrste nastave), nastavni plan i program, upoznaju se		

zakonitosti nastavnog procesa, te organizacija, pripremanje, izvođenje i evaluacija nastave.
Literatura: Gudjons, H. (1994). *Pedagogija – temeljna znanja*. Zagreb: Educa Poljak, V. (1990). *Didaktika*. Zagreb: Školska knjiga. Vukasović, A. (1999). *Pedagogija*. Zagreb: Hrvatski katolički zbor „MI“.

Naziv predmeta SAVREMENI BOSANSKI, HRVATSKI I SRPSKI JEZIK IV		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 45 V		
Semestar: IV	Predavanja: 4	Vježbe (A+L) : 3
Cilj kolegija: - usvajanje temeljnih znanja iz standardnoga bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika - kritički stav prema naučnoj literaturi - poboljšati njihove intelektualne vještine u smislu aplikacije stečenih znanja u nastavnom procesu - poboljšati njihove komunikacijske vještine u pisanom i verbalnom obliku - osposobiti ih i poboljšati njihove vještine za individualni i timski rad - poboljšati vještine studenata za kontinurani rad tokom cijele godine		
Sadržaj / struktura predmeta: Kolegij počinje uvodnim predavanjima o glagolima i njihovim gramatičkim kategorijama. Nastavlja se s obradom glagolskoga sistema bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika, i utvrđuju se određenosti i dvostrukosti u tvorbi. Nadalje se obrađuju glagolski oblici, značenje i tvorba: infinitiva, prezenta, aorista, imperfekta, glagolskih pridjevia, perfekta, pluskvamperfekta, futura, glagolskih priloga, imperativa i potencijala. U drugome dijelu kolegija obrađuju se načini tvorbe riječi: prefiksalni, sufiksalni, prefiksalno-sufiksalni, slaganje, srastanje i konverzija.		
Literatura: 1. Dž. Jahić, S. Halilović, I. Palić, Gramatika bosanskoga jezika, Uvodni dio, Zenica, 2002. 2. Barić, Eugenija – Mijo Lončarić – Dragica Malić – Slavko Pavešić – Mirko Peti – Vesna Zečević – Marija Znika, Hrvatska gramatika. Zagreb 1995.		

Naziv predmeta: LEKSIKOLOGIJA		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 45 P + 15 V		
Semestar: IV	Predavanja: 3	Vježbe (A+L) : 1+0
Cilj kolegija: Upoznati studente sa zadacima leksikologije i leksikografije, definisati osnovne pojmove. Razgraničiti djelatnost leksikologije od drugih srodnih lingvističkih disciplina (onomaziologije, semaziologije, etimologije, frazeologije).		
Sadržaj / struktura predmeta: Upoznavanje s pojmovima leksikologije, njezinim historijskim razvojem, pojmom leksema i njegove jednoznačnosti i višeznačnosti (sinonimija, antonimija, homonimija). Upoznavanje sa raslojavanjem leksema na vremenskoj, funkcionalnoj i područnoj razini. Nakon toga pažnja će se posvetiti leksičkom posuđivanju i prilagodbi posuđenica, tvorbi riječi, frazeološkim konstrukcijama u jeziku. Na kraju semestra studenti će biti upoznati sa različitim		

tipovima rječnika svih jezikâ u Bosni i Hercegovini.
Literatura: 1.Zgusta, Ladislav, (2006), Lexicography then and now, Tübingen, Max Niemeyer; 2. Samardžija, Marko, (1995), Leksikologija hrvatskoga jezika, Zagreb, Školska knjiga 3. Šipka, Danko, (1998), Uvod u leksikologiju i srodne discipline, Novi Sad, Matica srpska 4. Dragičević, Rajna, (2007), Leksikologija srpskog jezika, Beograd, Zavod za udžbenike 5. Melvinger, J. (1989) Leksikologija, Pedagoški fakultet Sveučilišta u Osijeku, Osijek 6. Tanasković, D. (1983) „Sociolingvistički aspketi ideologizacije pozajmljenica (na materijalu srpskohrvatskih turcizama)", Jezik u savremenoj komunikaciji, Centar za marksizam, Beograd 7. Vajzović, H. (1999) Orijentalizmi u književnom djelu – lingvistička analiza, Institut za jezik i Orijentalni institut, Sarajevo 6. Rječnici

Naziv predmeta SOCIOLINGVISTIKA		ECTS **4**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar: IV	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0
Cilj kolegija: Ciljevi kolegija jesu upoznavanje studenata s osnovama sociolingvistike i njihovo osposobljavanje za samostalan istraživački rad u ovoj oblasti.		
Sadržaj / struktura predmeta: Uvodna predavanja na kolegiju studente usmjeravaju na razumijevanje odnosa sociolingvistike prema drugim jezičkim disciplinama. Posebnost ovog pristupa jeziku prepoznaje se kroz razumijevanje komunikacije, jezičkih funkcija te poimanju jezika šire od jednostavne upotrebe lingvističkog koda. Temeljni sociolingvistički pojmovi objašnjavaju se uz pripadajuće primjere iz jezičke prakse. Studentima se daju upute o primjeni i interpretaciji kvalitativnih i kvantitativnih metoda u sociolingvističkim studijama. Predmetom analize su i fenomeni jezičkog purizma, prestiža i pomodarstva. Zaključna predavanja odnose se na vezu posebne upotrebe jezika i društvenog statusa u višenacionalnim zajednicama, s posebnim osvrtom na složenu situaciju u Bosni i Hercegovini i okruženju.		
Literatura: 1. D. Kristal, Kembrička enciklopedija jezika, Nolit, Beograd, 1995. 2. J.A. Fishman, Sociologija jezika, Svjetlost, Sarajevo, 1978. 3. B. Havranek, The Functional Differentiation of the Standard Language, Georgtown University Press, Was 4. Silić, J. 2006. Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika. Disput. 5. Bugarski, R. 1986. Jezik u društvu. Prosveta. 6. Radovanović, M. Sociolingvistika. Književna zajednica Novi Sad. 7. Aljukić, Bernes (2018). Privjesna pitanja u konverzacijskoj interakciji. ICECI 3rd International Conference od Education, Culture and Identity. The Future of Humanities, Education and Creative Industries. 12–13. 10. 2017. International University of Sarajevo. Sarajevo. 474–492. 8. Brozović, D. 1970. Standardni jezik. Teorija, usporedbe, geneza, povijest. Matica hrvatska. 9. Language and Society, Cambridge UP; Journal of Sociolinguistics. Blackwell.		

Naziv predmeta SVJETSKA KNJIŽEVNOST II	ECTS **6**

Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 30 V		
Semestar: IV	Predavanja: 4	Vježbe (A+L) : 2

Cilj kolegija:
Cilj kolegija je upoznavanje studenata s književnopovijesnim, epohalnim, tipskim, poetičkim karakteristikama i tokovima srednjeg vijeka, renasanse, baroka i klasicističke književnosti.

Sadržaj / struktura predmeta:
Kolegij počinje prikazom općih karakteristika kulture i književnosti srednjeg vijeka sa osvrtom na problem vremenske granice epohe (La Goff). Nastavlja se sa pojašnjavanjem koncepata prostora i vremena, pojma hronotopa, te vrsta i žanrova u srednjovjekovnoj književnosti. Poslije toga se nastavlja sa definiranjem humanizma i renesanse, te upoznavanjem početaka renesansne umjetničke književnosti u Italiji, u Francuskoj, Španiji i Engleskoj. Pojašnjava se Bahtinov pojam „karnevala“ i veza srednji vijek – humanizam i renesansa. Nakon toga se nastavlja sa radom na paradigmatičnim tekstovima, sa posebnim osvrtom na fenomene elizabetanskog pozorišta i dramsko-književnog rada W. Shakespearea. Slijedi definiranje barokne i književnosti klasicizma i prosvjetiteljstva.

Literatura:
Grupa autora. (1974-1982) Povijest svjetske književnosti. Zagreb: Mladost.
Solar, Milivoj. (2003) Povijest svjetske književnosti. Zagreb: Golden marketing.
Žmegač, Viktor. (1987) Povijesna poetika romana. Zagreb: Matica hrvatska. (odabrano poglavlje)
Slamnig, Ivan. (1999) Svjetska književnost zapadnog kruga. Zagreb: Školska knjiga.
Koljević, Nikola. (1981) Šekspir, tragičar. Sarajevo: Svjetlost.
Kot, Jan. (1990) Šekspir, naš savremenik. Sarajevo: Svjetlost.
Huizinga, Johan (1991) Jesen srednjeg vijeka. Zagreb.
Rable, Fransoa (1978) Stvaralaštvo Fransoa Rablea i narodna kultura srednjeg vijeka i renesanse. Beograd: Nolit.
Jacquess, La Goff. (1998) Civilizacija srednjovjekovnog zapada. Zagreb: Golden marketing.
Grinblat. Stiven (2011) Samooblikovanje u renesansi: od Mora do Šekspira. Clio.

Naziv predmeta BOSANSKOHERCEGOVAČKA POEZIJA		ECTS **5**
Ukupan broj sati u semestru: 45 P + 15 V		
Semestar: IV	Predavanja: 3	Vježbe (A+L) : 1+0

Cilj kolegija: Cilj kolegija je upoznati studente sa bosanskohercegovačkom poezijom 20. stoljeća, poetikama, opusima i najvažnijim djelima autorica i autora koji su stvarali u ovom periodu. Analiza i interpretacija reprezentativnih djela bosanskohercegovačkog pjesništva.

Sadržaj / struktura predmeta: U okviru nastavnog predmeta predstavit će se najvažnije tendencije bosanskohercegovačke poezije 20. stoljeća sagledane u južnoslavenskom i evropskom kontekstu. Posebna pažnja će se posvetiti složenim pitanjima poetika bosanskohercegovačkog pjesništva, pitanjima njegovog razvoja, opusima i najznačajnijim djelima autorica i autora koji su stvarali u ovom periodu.

Literatura:
Begić, M (1981) Četiri bosanskohercegovačka pjesnika, Sarajevo
Kapidžić-Osmanagić, H. (1992) Poezija 1945–1980: Pjesnici lirske apstrakcije, Sarajevo
Kazaz, E. (2016) Čitanje razlika. Pjesnički opusi i poetike od Kranjčevića do Brke, Tešanj: Centar za kulturu i obrazovanje
Kazaz, E. (2012) Subverzivne poetike, Zagreb-Sarajevo: Synopsis, (145-201)
Lešić, Z. (1986) Klasici avangarde, Sarajevo

Bošnjačka književnost u književnoj kritici - poezija (1998) Duraković, E. (ur.), knj. III, Sarajevo Antologija bosanskohercegovačke poezije: Predgovor (2000) ur. Duraković, E., Stojić, M. i Vešović, M. Sarajevo Tontić, S. (2009) Jezik i neizrecivo, Sarajevo: Zalihica, (11-33, 108-122) Vešović, M. (2009) Da je barem devedeset treća, Sarajevo: Dobra knjiga

Naziv predmeta ETIMOLOGIJA RIJEČI		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar: III	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0
Cilj kolegija: Cilj kolegija je upoznavanje studenata sa porijeklom osnove i korijena riječi u jezicima srednjojužnoslavenskog dijasistema, semantičkim razvojem riječi od sadašnjega stanja prema najstarijem dostupnom stanju, utjecajima slavenskih i neslavenskih jezika koji su u dodiru sa bosanskim jezikom, ulozi etimologije kao temeljne discipline u povijesnom i suvremenom pristupu jeziku, te razvijanje svijest o značenju etimoloških rječnika u pristupu modernoga proučavanja jezika i književnosti.		
Sadržaj / struktura predmeta: Etimologija kao nauka/znanost, Etimologija riječi slavenskih jezika, Etimologija riječi bosanskoga jezika, Slavenizmi, starobosnizmi, bosnizmi, Etimologija riječi iz mađarskog jezika, Germanizam, Romanizam, Orijentalizam, Modelirani orijentalizam, Grecizmi, Latinizmi, Etimologija riječi indoevropske jezične zajednice s osobitim osvrtom na etimologiju riječi iz bosanskoga jezika.		
Literatura: P. Skok, Etimologijski rječnik, Zagreb 1971. A. Škaljić, Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku, Sarajevo 1965. F. Bezlaj, Etimologija slovenskega slovarja, Ljubljana 1981. A. Isaković, Rječnik karakteristične leksike u bosanskome jeziku, Sarajevo 2000. D. Šipka, Osnovi leksikologije i srodnih disciplina, N. Sad 1998. T. Ladan, Etymologikon, Zagreb, 2007. I. Smailović, Muslimanska imena orijentalnoga porijekla, Sarajevo 1973.		

Naziv predmeta KNJIŽEVNOST I KULTURALNI STUDIJI		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar: III	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0
Cilj kolegija: - Cilj kolegija je upoznavanje studenata sa nastankom, razvojem i procesima uvođenja kulturalnih studija u akademsku nastavu, o odnosu proučavanja književnosti i kulturalnih studija, te uspostava dijaloga s frekventnim tipovima znanja o književnosti i teoriji književnosti.		
Sadržaj / struktura predmeta: Kolegij počinje uvodnim predavanjima o razvoju kulturalnih studija, interdisciplinarnosti, intertekstualnim fenomenima. Zatim se kulturalni studiji pojašnjavaju kao primjena načina književne analize na druge kulturalne materijale i prakse koji se čitaju kao tekstovi - reklame, filmovi, časopisi... Nakon toga se tematizira odnos proučavanja književnosti i kulturalnih studija, te književnost kao posebna kulturalna praksa što uključuje i rasprave o narativnom konstruiranju i reprezentiranju		

individualnih i grupnih identiteta, relacija moći i obnovljene društvene uloge književnosti. Zaključno se razmatra odnos književni kanon-kulturalni studiji, a sve na tekstualnim primjerima.
Literatura: 1. Duda, Dean. (2002) Kulturalni studiji. Ishodišta i problemi. Zagreb: AGM. 2. Kulturalni studiji i drugo. (2003) Razlika/Differance, časopis za kritiku i umjetnost teorije, broj 3-4. Tuzla: Društvo za književna i kulturalna istraživanja. 3. Libra Libera. (2002) Časopis za književnost i drugo, broj 011. Zagreb: Autonomna tvornica kulture. Lektire (izbor teorijskih i književnih tekstova, filmova, časopisa, umjetničkih fotografija - u dogovoru sa studentima)

Naziv predmeta NORMA BOSANSKOG, HRVATSKOG I SRPSKOG JEZIKA		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar: III	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0
Cilj kolegija: Kolegij ima globalni doseg i nastoji steći razumijevanje o tome kako jezici postoje i koegzistiraju u različitim društvima. Drugi ciljevi su: - usvajanje temeljnih znanja iz standardnoga bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika - kritički stav prema naučnoj literaturi - poboljšati njihove intelektualne vještine u smislu aplikacije stečenih znanja u nastavnom procesu - poboljšati njihove komunikacijske vještine u pisanom i verbalnom obliku - osposobiti ih i poboljšati njihove vještine za individualni i timski rad - poboljšati vještine studenata za kontinurani rad tokom cijele godine		
Sadržaj / struktura predmeta: Na uvodnome predavanju definiraju se temeljni pojmovi: jezik; urbani, ruralni, i regionalni dijalekt; idiom; standardizacija i normiranje; jezički identitet; jezička zajednica; govornik; norma; pravopis, koji su neophodni za sagledavanje, interpretiranje i kritičko razmišljanje sadržaja ovog kolegija. Nastavlja se s obradom dijalekatske karte Bosne i Hercegovine. Nadalje se pojašnjavaju termini književni, narodni i standardni jezik, utvrđuju se njihove inerferencije i razlike. Definiraju se faze standardizacije jezika koje se zatim oprimjere na historiji i standardizaciji bosanskoga jezika. Razrađuju se koncepti jezičke politike austrougarskoga i jugoslavenskoga perioda (koncept zajedničkoga jezika). Utvrđuju se osobine jezičkih normi bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika, i normativne razlike u fonologiji, morfologiji i sintaksi između tri standarda. Kolegij se zaključuje predavanjim o interferenciji u savremenoj trostandardnoj situaciji u Bosni i Hercegovini.		
Literatura: 1. Dž. Jahić, S. Halilović, I. Palić, Gramatika bosanskoga jezika, Uvodni dio, Zenica, 2002. 2. M. Svein, Jezik u Bosni i Hercegovini, Sarajevo / Oslo, 2005 3. M. Šipka, Kultura govora, Sarajevo, 2005. 4. M. Radovanović, Sociolingvistika, Beograd, 1979. 5. D. Brozović, Standardni jezik, Zagreb, 1970.		

Naziv predmeta: JEZICI U KONTAKTU		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar: IV	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0
Cilj kolegija: Cilj predmeta je upoznati i razviti interes studenata za kontaktnu lingvistiku i sa konkretnim primjerima primjene rezultata usljed dolaska dvaju ili više jezika u kontakt.		
Sadržaj / struktura predmeta: Upoznavanje studenata sa historijskim razvojem kontaktne		

lingvistike, procesima posrednog i neposrednog posuđivanja, jezičkog posuđivanja (transfonemizacija i transmorfemizacija), pojmom purizma. Nakon toga pažnja će biti usmjerena na anglicizme i germanizme kao globalne pojave u procesu posuđivanja u bosanskom jeziku, te posebno proces posuđivanja i prilagodbu orijentalizama u bosanskom jeziku.
Literatura: 1. Filipović, R. Teorija jezika u kontaktu. Uvod u lingvistiku jezičnih dodira. Zagreb 1986. 2. Filipović, R. Kontakti jezika u teoriji i praksi, Zagreb, 2/1985. 3. Hadrovics, L. Ungarische Elemente im Serbokroatischen. Budimpešta 1985. 4. Škaljić, A. Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku, Sarajevo 1973.

Naziv predmeta PRIPOVJEDNI ŽANROVI U BIH: OPUSI I POETIKE		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar: IV	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0
Cilj kolegija: - Cilj kolegija je upoznavanje studenata sa društvenom ulogom savremenih pripovjednih tekstova u procesima tranzicije, promjenama u odnosu na pripovijetku kasnog socijalizma, višestrukim kulturnim i narativnim politikama, te motiva i figurama tranzicije u pripovjednom tekstu.		
Sadržaj / struktura predmeta: Kolegij počinje uvodnim predavanjem o kulturološkom značenju Pada Berlinskog zida 1989., te refleksima u književnosti. Pripovijetka, kao najdominantniji kulturološki žanr s kraja XX vijeka, se zatim tumači u kontekstu raspada hladnoratovske podjele svijeta. Razmatra se pripovijetka u tranziciji, ali i tranzicija pripovijetke. Također, razmatraju se i dominantne tematsko-motivske preokupacije bh. pripovjedača na prelazu XX u XXI stoljeće: stigma komunizma, narativne slike jugoslovenskog totaliteta i totalitarizma, rat 1992.-1995. i poetika svjedočenja, narativna vidljivost rodnih i seksualnih manjina, egzil, te drugi motivi tranzicije kao što je i socijalna (ne)osjetljivost u pripovijeci. Sve teme se obrađuju uz rad na odabranim tekstovima savremenih bh. autora/autorica.		
Literatura: 1. Kazaz, Enver (2008): Neprijatelj ili susjed u kući. Sarajevo: Rabic. 2. Avdagić, Anisa (2012): „Smrtno ozbiljna drugost: narativno svjedočenje o produkciji golog života.“ U: Bosanski jezik, časopis za kulturu bosanskoga književnog jezika, Tuzla: Filozofski fakultet, br. 9, str. 129-146. 3. Avdagić, Anisa (2010): „Slutnja, melanholija, ironija... nada – o nekoliko narativnih slika iz posljednje decenije jugoslovenskog zajedništva.“ U: Bosanski jezik, časopis za kulturu bosanskoga književnog jezika, Tuzla: Filozofski fakultet, br. 7, str. 47-56. 4. Avdagić, Anisa (2006): „Jilduz ili novi oblici rodnosti.“ U: Novi Izraz, časopis za književnu i umjetničku kritiku, Sarajevo: P.E.N. Centar Bosne i Hercegovine, god. VIII / knj. VIII / br. 33-34, str. 91-101. 5. Časopis Sarajevske sveske, www.sveske. ba (temat o savremenoj pripovijeci, broj 14 i temat o tranziciji, broj 27/28)		

III godina

Naziv predmeta: SAVREMENI BOSANSKI, HRVATSKI I SRPSKI JEZIK V	ECTS **6**

Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 30 V		
Semestar: V	Predavanja: 4	Vježbe (A+L) 2+0
Cilj kolegija: Izučavanje sintaktične razine standardnoga bosanskoga, hrvatskoga i srpskog jezika.		
Sadržaj / struktura predmeta: Upoznavanje studenata sa sintaksičkom razinom bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika, pojmom i predmetom sintakse kao nauke, sintaksičkim jedinicama, prvenstveno sintagmom. Sintagmi će biti posvećena posebna pažnja, vrstama sintagmi, tipovima veze među članovima sintagmi, funkcionalnom i kategorijalnom preobrazbom. Nakon toga pažnja će biti usmjerena na gramatičko ustrojstvo rečenice, na samostale i nesamostalne rečenične članove, te rečenicu kao obavijesnu i gramatičku ciljnu jedinicu.		
Literatura: 1. Dž. Jahić, S. Halilović, I. Palić, Gramatika bosanskog jezika, Zenica, 2000. 2. J. Silić, I. Pranjković, Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta, Zagreb, 2005. 3. M. Stevanović, Savremeni srpskohrvatski jezik II, Beograd 1974. 4. R. Katičić, Sintaksa hrvatskoga književnog jezika, Zagreb, 1986. 5. Grupa autora, Gramatika hrvatskoga jezika, Zagreb, 1997. 6. J. Silić, Od rečenice do teksta, Zagreb, 1984. 8. I. Pranjković, Hrvatska skladnja, Zagreb, 1993.		

Naziv predmeta DIJALEKTOLOGIJA		ECTS **5**
Ukupan broj sati u semestru: 45 P + 15 V		
Semestar: V	Predavanja: 3	Vježbe (A) : 1
Cilj kolegija: - Usvajanje novih znanja o organskim idiomima srednjojužnoslavenskog prostora i osposobljavanje studenata za samostalan istraživački rad u oblasti dijalektologije.		
Sadržaj / struktura predmeta: U okviru predmeta izučava se dijalektologija kao znanstvena disciplina, osnovi teorije lingvističke geografije, urbana dijalektologija, historijska i sinhronijska dijalektologija, razvoj akcenata srednjojužnoslavenskog dijasistema, štokavsko, kajkavsko, čakavsko i torlačko narječje, bosanskohercegovački dijalekti i ostali dijalekti srednjojužnoslavenskog dijasistema, metodologija dijalektoloških istraživanja te analiza tekstova iz različitih dijalekata.		
Literatura: Ivić, P. (1985) Dijalektologija srpskohrvatskog jezika: Uvod i štokavsko narječje. Drugo izdanje. Novi Sad: Matica srpska. Peco, A. (1989) Pregled srpskohrvatskih dijalekata. Četvrto izdanje. Beograd: Naučna knjiga. Halilović, S. (2005) Bosanskohercegovački govori, Sarajevo. U: Jezik u Bosni i Hercegovini. Sarajevo: Institut za jezik, 15 - 51. Peco, A. (1988) Osnovi akcentologije srpskohrvatskog jezika. Beograd: Naučna knjiga. Bulić, R. (2009) Iz bosanske dijalektologije. Tuzla: PrintCom.		

Naziv predmeta BOSANSKOHERCEGOVAČKA KNJIŽEVNOST I	ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 15 V	

Semestar: V	Predavanja: 4	Vježbe (A+L) : 1

Cilj kolegija:

Cilj kolegija je upoznavanje studenata/studentica sa najznačajnijim književno-historijskim promjenama, poetičkim okvirima, te autorima i djelima bosanskohercegovačke književnosti u periodu od 1878. do 1918., odnosno za vrijeme austrougarske okupacije BiH.

Sadržaj / struktura predmeta:

Kolegij počinje uvodnim predavanjima o kulturnoj i književnoj politici u Bosni i Hercegovini za vrijeme austrougarske okupacije (1878-1918.). Nastavlja se s raspravom o prvim romanima u BiH (autori Mulabdić, Osman-Aziz, Bjelevac, Ćorović), a zatim o pripovijeci kao dominantnom kulturološkom žanru (autori: N. i Š. Sarajlić, Mulabdić, Ćorović, Kočić, Jurkić, Klarić). Nadalje se pojašnjavaju poetičke smjene (od prosvjetiteljstva, pred/romantizma, proto/realizma do moderne), te tematsko-motivska podjela ondašnje poezije (autori: Bašagić, Ćatić, Đikić, Kranjčević, Šantić). Kolegij se zaključuje predavanjim o pojavi dramskih tekstova u BiH.

Literatura:

Avdagić, Anisa. (2014) Narativni pregovori. Sarajevo: Dobra knjiga.
Avdagić, Anisa. (2006) Sačinjavanje roda: O reprezentaciji/konstrukciji ženskog identiteta u romanima Abdurezaka Hivzi Bjelevca. Zagreb-Sarajevo: Naklada Zoro. (str. 5-61)
Deretić, Jovan. (1983) Istorija srpske književnosti. Beograd: Nolit. (str. 442-450)
Kazaz, Enver. (2004) Bošnjački roman XX vijeka. Zagreb-Sarajevo: Naklada Zoro. (str.7-67)
Kazaz, Enver. (2008) „Ćatićeva poetika liminalnosti.“ U: Ćatić, M.Ć. Zvuči l' to svjetlost. Tešanj: Centar za kulturu i obrazovanje.
Lešić, Zdenko. (2002) Nova čitanja: Poststrukturalistička čitanka. Sarajevo: Buybook. (str. 96-110 i str. 252-288)
Muzaferija, Gordana. (2004). Činiti za teatar. Tešanj: Centar za kulturu i obrazovanje. (str. 9-11; 26-37 i 137-139)
Rizvić, Muhsin. (1990) Bosansko-muslimanska književnost u doba preporoda. Sarajevo: El-Kalem.
Stijn, Vervaet. (2007) Centar i periferija u Austrougarskoj. Gent: Universiteit Gent. (poglavlja 4-6, str. 73-206)

Naziv predmeta JUŽNOSLAVENSKE KNJIŽEVNOSTI I		ECTS **4**
Ukupan broj sati u semestru: 45 P + 15 V		
Semestar: V	Predavanja: 3	Vježbe (A+L) : 1

Cilj kolegija:

Cilj kolegija je upoznavanje studenata/studentica sa najznačajnijim književno-historijskim promjenama, poetičkim okvirima, te autorima i djelima na južnoslavenskim prostorima od srednjovjekovlja do druge polovine XIX stoljeća.

Sadržaj / struktura predmeta:

Kolegij uključuje predavanja o kulturnim i književnim prilikama u južnoslavenskoj interliterarnoj zajednici od srednjeg vijeka do druge polovine XIX stoljeća. Kolegij također uključuje predavanja o poetičkim smjenama, te analizu i interpretaciju kanonskih djela južnoslavenske interliterarne zajednice (srednovjekovlje, renesansa - Marulić, Držić, dubrovački pjesnici, barok - Gundulić, prosvjetiteljstvo - Obradović, Reljković, red/romantizam - Prešern, Vraz, Preradović, Radičević, Zmaj, Kostić, Mažuranić, Njegoš, braća Miladinov i proto/realizam – Šenoa

Literatura:

Bogdan, Tomislav. (2006) „Pluralnost hrvatske ljubavne lirike“. U: Fališevac, D. i Benčić, Ţ. (ur.) Čovjek, prostor,

vrijeme. Zagreb: Disput.
Brajović, Tihomir. (2007) Identično različito. Beograd: Geopoetika.
Cesar, I.- Pogačnik, J. (1991) Slovenska književnost. Zagreb: Školska knjiga.
Deretić, Jovan. (1983) Istorija srpske književnosti. Beograd: Nolit.
Fališevac, Dunja. (2003) Kaliopin vrt II. Split: Književni krug.
Kazaz, Enver. (2012) Subverzivne poetike. Zagreb: Synopsis.
Kazaz, Enver. (2014) Pjesništvo i rat. Tešanj: Centar za kulturu i obrazovanje.
Kombol-Novak. (1996) Hrvatska književnost do narodnog preporoda. Zagreb: Školska knjiga.
Koneski, Blaže (1961) Makedonska književnost. Beograd: Kultura.
Plejić, Lahorka. (1998) „Posveta Judite." Colloquia Maruliana, Vol. 7.

Naziv predmeta SVJETSKA KNJIŽEVNOST III		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 15 V		
Semestar: V	Predavanja: 4	Vježbe (A+L) : 1

Cilj kolegija:
Cilj kolegija je pružanje znanja o književnohistorijskim tokovima nastanka romantizma i realizma i općekulturnom kontekstu u kojemu je nastajala evropska i svjetska književnost ovoga perioda.

Sadržaj / struktura predmeta:
Kolegij počinje definiranjem poetičkih načela romantizma, osnovnih karakteristika i uočavanjem problema vremenskog određenja epohe. Zatim se definira idealizam u romantizmu uz neizbježan osvrt na romantičkog junaka. Potom se uočava veza filozofija – romantizam, preko diferencijacija u jezgri racionalizma. Slijedi određenje specifičnosti poezije u romantizmu, a potom i romanesknog žanra sa posebnim osvrtom na roman u njemačkoj književosti XVIII i XIX stoljeća. Kolegij se zaokružuje upućivanjem u ključna poetička načela realizma i paradigmatične tekstove.

Literatura:
Grupa autora: Povijest svjetske književnosti. Zagreb, Mladost, 1974.-1982. (I-VII)
Solar, Milivoj: Povijest svjetske književnosti. Zagreb, Golden marketing, 2003.
Žmegač, Viktor: Povijesna poetika romana. Zagreb, 1987.
Slamnig, Ivan, Svjetska književnost zapadnog kruga. Zagreb, 1999.
Biti, Vladimir, Pojmovnik suvremene književne teorije. Zagreb, 1997.
Doležel, Lubomir, Poetike zapada. Sarajevo, 1991.
Solar, Milivoj, Suvremena svjetska književnost, Zagreb, 1997.
Protić, Miodrag, Epoha realizma, Beograd: Nolit, 1966.
Flaker, Aleksandar, Stilske formacije, Zagreb, 1986.
Kulenović, Tvrtko, Rezime..., Sarajevo: Međunarodni centar za mir, 1995;
Kulenović, Tvrtko, Lektire i Lektire III, Sarajevo: Svjetlost, 1978. i 1984;
Nabokov, Vladimir, Eseji (Tolstoj, Gorki, Gogolj, Dostojevski, Flober, Stivenson), Beograd: NHK Internacional, 2002, 2006, 2008;
Berlin, Isaija, Koreni romantizma, Beograd: Službeni glasnik, 2006;
Bahtin, Mihail, O romanu, Beograd: Nolit, 1979;

Naziv predmeta: SAVREMENI BOSANSKI, HRVATSKI I SRPSKI JEZIK VI	ECTS **6**

Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 30 V		
Semestar: VI	Predavanja: 4	Vježbe (A+L) : 2
Cilj kolegija: Kolegij započinje sa upoznavanjem sintaksičkih termina i vrstama, te podjelom rečenica, potom vezanim tekstom i tipovima vezanog teksta. Cilje je kolegija da se izuče sintaksičke razine standardnoga bosanskoga jezika, standardnoga hrvatskoga jezika i sintaksičke razine standardnoga srpskoga jezika.		
Sadržaj / struktura predmeta: Zavisnosložene rečenice, rečenična kondenzacija, infinitivizacija, adverbijalizacija, nominalizacija, predikatski apozitiv, vezani tekst, veze u vezanom tekstu. Pri kraju semestra obraditi će se s navedenim znanjima i primijeniti red riječi u sintaksi bosanskoga, hrvatskog i srpskog jezika, te na kraju red rečenica		
Literatura: . 1. Dž. Jahić, S. Halilović, I. Palić, Gramatika bosanskog jezika, Zenica, 2000. 2. J. Silić, I. Pranjković, Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta, Zagreb, 2005. 3. M. Stevanović, Savremeni srpskohrvatski jezik II, Beograd 1974. 4. R. Katičić, Sintaksa hrvatskoga književnog jezika, Zagreb, 1986. 5. Grupa autora, Gramatika hrvatskoga jezika, Zagreb, 1997. 6. J. Silić, Od rečenice do teksta, Zagreb, 1984. 7. M. Ivić, Teorijsko-metodološki problemi slovenske sintakse vezani za koncept faktivnosti, časopis Južnoslovenski filolog, 33: 1-17. 8. Ismail Palić, Sintaksa i semantika načina, Sarajevo, 2007.		

Naziv predmeta: SEMANTIKA		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 45 P + 15 V		
Semestar: VI	Predavanja: 3	Vježbe (A+L) : 1
Cilj kolegija: Glavni cilj izučavanja ovog predmeta je sticanje temljnih znanja iz područja semantike, discipline koja proučava značenje u jeziku.		
Sadržaj / struktura predmeta: Istorija semantike. Vrste i osnovne karakteristike značenja. Leksičko značenje – tradicionalni pristupi. Leksičko značenje – savremeni pristup. Paradigmatski leksički odnosi. Sintagmatski leksički odnosi.		
Literatura: . 1. Prćić, T., Semantika I pragmatika reči, Sremski Karlovci - Novi Sad, 1997., 2. Šipka, D., .Osnovi leksikologije i srodnih disciplina, Novi Sad, 1998., 3. Polovina, V., Semantika i tekstlingvistika, Beograd, 1999., 4. Herford, J., Heosley, B., Smith, M., Semantics, New York, 2007.		

Naziv predmeta: PSIHOLOGIJA	ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 15 V	

Semestar: VI	Predavanja: 2	Vježbe (A+L): 1+0

Cilj kolegija:
Cilj ovog kolegija je upoznavanje studenata sa razvojem ličnosti i karakteristikama ličnosti učenika, te osnovnim principima, teorijama i metodologijom u procesima učenja i poučavanja.
Studenti će se upoznati sa razvojem i karaktersitikama ličnosti učenika, karakteristikama ličnosti uspješnih nastavnika, procesima učenja, pamćenja, zaboravljanja, motivacije, individualnih razlika u sposbnostima učenika i kognitivnim stilovima, kao i sa njihovom primjenom na oblast nastave i poučavanja, te na interpretaciji procesa učenja i nastave. Studenti će se upoznati i sa aspektima razredne atmosfere

Sadržaj / struktura predmeta:
U okviru ovog kolegija obrađuju se sljedeći sadržaji:
Psihologija: predmet, ciljevi i metode istraživanja
Razvoj i karaktersitike ličnosti učenika; Psihosocijalni razvoj i sposobnost za učenje
Kognitivni i moralni razvoj
Teorijski pristupi procesu učenja i primjena u obrazovanju: Bihevioristi i teorija socijalnog učenja; Kognitivni pristup i obrazovanje; Transfer znanja
Pamćenje i zaboravljanje; Kognitivna obrada informacija; Unapređenje procesa pamćenja i učenja
Motivacija i učenje; Vrste motivacije u učenju; Lokus kontrole i školsko postignuće;
Shvatanja o sposobnostima i teorije inteligencije; Značaj ranog učenja i iskustva u razvoju inteligencije
Kognitivni stilovi i njihova primjena na oblast nastave i obrazovanja; Nastavni stilovi i stilovi učenja
Obrazovanje darovitih i kreativnih učenika: karakteristike i specifičnosti rada
Obrazovanje učenika sa teškoćama u učenju i razvoju: karakteristike i specifičnosti rada
Instrukcija, analiza i evaluacija znanja; Procjenjivanje i mjerenje školskog postignuća
Atmosfera i interakcija u razredu; Razvijanje produktivne razredne klime
Profil sposobnosti i osobina ličnosti kompetentnog nastavnika; Evaluacija nastave i rada nastavnika;

Literatura:

- Stojaković,P. (2010). Psihologija za nastavnike. Grafid: Banja Luka.
- Vizek-Vidović, V., Vlahović-Štetić, V., Rijavec, M., Miljković, D., (2003). Psihologija obrazovanja. Zagreb, IEP-VERN
- Zarevski, P. (2007). Psihologija pamćenja i učenja, Jastrebarsko: Naklada Slap.

Naziv predmeta BOSANSKOHERCEGOVAČKA KNJIŽEVNOST II		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 15 V		
Semestar: VI	Predavanja: 4	Vježbe (A+L) : 1

Cilj kolegija:
- Cilj ovog kolegija je upoznavanje studentica i studenata sa razvojnim tokovima, temeljnim oblicima i najznačajnijim pojavama kulturno-književnog života između dva svjetska rata (1918-1945). Proučavanje reprezentativnih književnih žanrova i književno-kritičkih tekstova ovog perioda također je jedan od ciljeva ovog kolegija, kao i uvođenje u poetiku avangarde te upoznavanje sa avangardnim strujanjima u bosanskohercegovačkoj književnosti prve polovine XX stoljeća.

Sadržaj / struktura predmeta:
Kolegij prvobitno upoznaje studentice i studente sa pojavama i specifičnostima kulturno-književnog života u Bosni i Hercegovini između dva svjetska rata, osnovnim oblicima organiziranja poput kulturno-prosvjetnih društava, književnih časopisa i dr. Kolegij ukazuje na poetičko-stilsku heterogenost književnosti međuratnog perioda, proučava reprezentativne oblike književnog djelovanja u tom smislu: ključne eseje i književne članke, književne polemike, tradicionalne poetike i avangradna strujanja. Posebno se proučavaju avangardne pojave u bosanskohercegovačkoj književnosti, ekspresionizam prije svega. Studentice i studenti se podrobnije upoznaju sa poetikom avangarde,

obilježjima ekspresionističkog teksta: pripovijetkama (Muradbegović, Kikić, Humo), dramom: Ahmed Muradbegović (*Pomrčina krvi*), poezijom: Antun Branko Šimić (*Preobraženja*, 1920), Hamza Humo (*Nutarnji život*, 1919). U osnovi kolegija je proučavanje temeljnog žanra međuratne bosanskohercegovačke književnosti – pripovijetke. U okviru kolegija istražuju se književni opusi i interpretiraju reprezentativna djela pripovjedača koji su obilježili ovaj period: Andrić, Humo, Kikić, Dizdarević, Jevtić, Muradbegović, Simić, Marković i dr. Kolegij također proučava i specifičnosti razvoja poezije u međuratnoj književnosti, poetsko naslijeđe i nove tendencije, ključne autore ovog perioda (Nikola Šop, Antun Branko Šimić, Hamza Humo i dr.). Također, unutar kolegija se posvećuje pažnja žanru romana, reprezentativnim tekstovima poput Huminog romana *Grozdanin kikot*. Studentice i studenti u okviru ovog kolegija stiču uvid u nastanak i razvoj socijalno angažirane književnosti, proučavaju pojave i predstavnike ove stvaralačkog kruga u bosanskohercegovačkom međuratnom književnom i intelektualnom životu.

Literatura:

- Bošnjačka književnost u književnoj kritici, III-V, hrestomatija, Sarajevo, 1998.
- Calinescu, Matei. *Lica moderniteta*, Zagreb: Stvarnost, 1988.
- Flaker, Aleksandar. *Poetika osporavanja*. Zagreb: Školska knjiga,1984.
- Flaker, Aleksandar. *Stilske formacije*, Zagreb: Sveučilišna naklada Liber, 1976.
- Kazaz, Enver. *Bošnjački roman XX vijeka*, Sarajevo-Zagreb: Naklada Zoro, 2004.
- Konstantinović, Zoran. *Ekspresionizam*, Cetinje: Obod, 1967.
- Lešić, Zdenko. *Klasici avangarde*, Sarajevo: Svjetlost, 1986.
- Marino, Adrijan. *Moderno, modernizam, modernost*, Beograd: Narodna knjiga, 1997.
- Oraić-Tolić, Dubravka. *Paradigme 20. stoljeća*, Zagreb: Filozofski fakultet u Zagrebu, 1996.
- Rizvić, Muhsin. *Književni život Bosne i Hercegovine između dva rata I, II, III*, Sarajevo: Svjetlost, 1980.
- Stojanović Pantović, Bojana. *Morfologija ekspresionističke proze*, Beograd: Artist, 2003.
- Tutnjević, Staniša. *Socijalna proza u Bosni i Hercegovini između dva svjetska rata*, Sarajevo: Veselin Masleša, 1982.
- Vahtel, Endru Baruh. *Stvaranje nacije, razaranje nacije. Književnost i kulturna politika u Jugoslaviji*, Beograd, 2001.
- Vučković, Radovan. *Poetika hrvatskog i srpskog ekspresionizma*, Sarajevo: Svjetlost, 1979.

Naziv predmeta JUŽNOSLAVENSKE KNJIŽEVNOSTI II		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 15 V		
Semestar: VI	Predavanja: 4	Vježbe (A+L) : 1

Cilj kolegija:

Cilj kolegija je upoznavanje s ključnim tendencijama, modelima, žanrovskim ostvarenjima, pojedinačnim autorima i poetičkim praksama južnoslavenskih književnosti realizma i moderne.

Sadržaj / struktura predmeta:

Kolegij počinje definiranjem realizma u južnoslavenskim književnostima, sa posebnim osvrtom na motivacijski sistem u realizmu. Nastavlja se prikazom društvenog preobražaja Hrvatske i socijalnih problema. Nakon toga se pojašnjavaju osobitosti žanra romana i pripovijetke, te se odabiru paradigmatični primjeri iz korpusa tekstova hrvatskog realizma. Dalje se pokazuju okolnosti koje su kreirale posebnu atmosferu u Srbiji sredinom XIX stoljeća, sa osvrtom na djelo Svetozara Markovića. Daje se tipologizacija i modeli realizma. Potom se pojašnjava slovenački realizam. Poslije interpretacije i analize paradigmatičnih proznih tekstova, posebna pažnja se posvećuje fenomenu poezije u realizmu. Slijedi proučavanje novih strujanja u književnosti i tzv. prve moderne, tj. socijalnih, političkih i kulturnih prilika na južnoslavenskim prostorima početkom 20. st.

Literatura: Frangeš I. (1987) Povijest hrvatske književnosti, Zagreb. Merkel, D. (prir.) (1996) Hrvatski pripovjedači u doba moderne, Zagreb. Ivanić, D. (1996) Srpski realizam, Novi Sad. Jelčić, D., Šicel, M., Grčević, F. (1971) Majstori realističkog pripovijedanja, Zagreb. Pogačnik J. Istorija slovenačke književnosti, Beograd. Koneski, B. (1979) Makedonska književnost, Beograd. Šicel, Š. (1978) Povijest hrvatske književnosti, knj. V, Zagreb. Martinović, Jurij. (1986) U kosoj projekciji: ogledi i rasprave o slovenačkoj književnosti, Sarajevo.

Naziv predmeta LEKSIKOGRAFIJA		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 15 P + 0 V		
Semestar: V	Predavanja: 1	Vježbe (A+L): 0+0
Cilj kolegija: Izučavanje razvoja i savremenog stanja leksikografske građe bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika. Osposobljavanje i ovladavanje tehnikama prikupljanja, ekscerpiranja, obrade, klasificiranja i opisivanja za leksikografske građe bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika.		
Sadržaj / struktura predmeta: Osnovni leksikografski pojmovi, historija proučavanja leksikografije u BiH, očuvana leksikografska građa u BiH, klasifikacija leksikografske građe.		
Literatura: Samardžija, Mirko: Leksikologija, Zagreb, 1995. Tafra, Branka: Od riječi do rječnika, Zagreb, 2005. Zgusta, Ladislav: Priručnik leksikografije, Sarajevo, 1991. Šipka, Danko: Osnovi leksikologije i srodnih disciplina, Novi Sad, 1998.		

Naziv predmeta: ONOMASTIKA		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 15 P + 0 V		
Semestar: V	Predavanja: 1	Vježbe (A+L) : 0
Cilj kolegija: Upoznavanje i razvijanje interesa studenata za onomastiku, naglašavanje uloge onomastike kao bitne discipline u povijesnom i savremenom pristupu proučavanju imena, te izgradivanje svijesti o značenju onomastičnih rječnika u pristupu modernoga proučavanja porijekla imena.		
Sadržaj / struktura predmeta: Upoznavanje studenata s mladom lingvističkom disciplinom, kakva je onomastika, njezinom glavnom podjelom na antroponimiju i toponimiju, onomastičkim terminima, onomastičkim rječnicima.		
Literatura: 1.Reformatski, A. A. (1964), Lingvistička terminologija i prikladna toponomastika, Moskva (osobni prijevod) 2. Zgusta, Ladislav, (2006), Lexicography then and now, Tübingen, Max Niemeyer 3. Samardžija, Marko, (1995), Leksikologija hrvatskoga jezika, Zagreb, Školska knjiga 4. Šipka, Danko, (1998), Uvod u leksikologiju i srodne discipline, Novi Sad, Matica srpska 5. Dragičević, Rajna, (2007), Leksikologija srpskog jezika, Beograd, Zavod za udžbenike		

6. Klaić, Bratoljub, (1978), Rječnik stranih riječi, Zagreb
7. Smailović, Ismet, (1973), Muslimanska imena orijentalnoga porijekla, Sarajevo
8. Maretić, Tomo, (1886), O narodnim prezimenima i imenima Hrvata i Srba, Zagreb

Naziv predmeta FRAZEOLOGIJA		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 15 P + 0 V		
Semestar: V	Predavanja: 1	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Usvajanje znanja o razvoju frazeologije, te upoznavanje sa teorijskim i metodološkim problemima sa kojima se frazeologija suočava.		
Sadržaj / struktura predmeta: Upoznavanje s pojmovima frazeološke jedinice, njezinim osnovnim obilježjima, strukturom , vezama riječi koje ulaze u sastav frazemske konstrukcije. Nakon toga pristupit će se pojašnjavanju sintaksičkih i semantičkih obilježja frazema, klasifikaciji frazeologije, upotrebi i funkciji frazema u svim funkcionalnim stilovima standardnoga bosanskog jezika, upoznavanju sa rječnicima frazema i recentnom literaturom.		
Literatura: Arsovski- Fink, Željka (2002), Poredbena frazeologija. Pogled izvana i iznutra, Filozofski fakultet, Zagreb Kolenić, Ljiljana (1999), Kako prepoznati frazem? Zbornik radova na savjetovanju HD, Zagreb-Rijeka Lukić, Zlatko, (2006), Bosanska sehara: poslovice, izreke i fraze BiH, Sarajevo, Matešić, Josip, (1982), Frazeološki rječnik hrvatskog ili srpskog jezika, Zagreb, Šipka, Danko, (1998) , Osnovi leksikologije i srodnih disciplina, Novi Sad Kasumović, Ahmet, Nikolić, Marijana (2018), Rječnik frazema bosanskoga jezika, Tuzla.		

Naziv predmeta UMJETNOST ESEJA		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar: VI	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0
Cilj kolegija: Cilj kolegija je širenje znanja studenata o eseju kao književnoj vrsti – povijesti vrste, poetičkim i stilsko-formalnim karakteristikama eseja, te udjelu i značaju eseja u povijesti bosanskohercegovačke književnosti.		
Sadržaj / struktura predmeta: Kolegij započinje s predavanjem o eseju u sistemu književnih vrsta. Zatim se nastavlja o povijesti i razvoju eseja kao književne vrste. Nadalje se pojašnjavaju poetičke (konstitutivne) karakteristike eseja, esejistički stil, a najveći dio predavanja je posvećen interpretaciji tekstova najpoznatijih svjetskih i domaćih esejista.		
Literatura: 1. Milivoj Solar: Teorija proze, Zagreb, 1989. 2. Mihail Epštejn: Esej, Beograd, 1997. 3. Krešimir Nemec: Pripovijedanje i refleksija, Osijek, 1988. 4. Zvonko Kovač: Interpretacijski kontekst, Rijeka, 1987. 5. Đerđ Lukač: O suštini i obliku eseja, u: Duša i oblici, Beograd, 1973.		

Lektira / izbor eseja.

Naziv predmeta RODNE STUDIJE		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar: VI	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0
Cilj kolegija: Cilj kolegija je upoznavanje studenata s metodama, teorijama i konceptima potrebnim za izučavanje kategorije roda i njenog reprezentiranja u različitim društvenim i umjetničkim praksama.		
Sadržaj / struktura predmeta: Kolegij uključuje uvodna predavanja o rodnim studijama kao projektu – pojam, pojava, važnost, interdisciplinarnost. Zatim se pojašnjava kategorija roda, te opreka spol i rod. Nastavlja se s pojašnjavanjem veza rodnih studija i feminističkih istraživanja, te s pojašnjavanjem alijanse s različitim teorijskim konceptima (postkolonijalne, neomarksističke, teorije performativiteta...) i različitim naučnim disciplinama (sagledavanje dalekosežnosti učinaka roda u ljudskom životu). Zatim, pojašnjavaju se odnosi roda i moći – „režimi istine“ i koncepti znanja o rodu, ali i rodni stereotipi. Zaključno se pojašnjavaju veze između roda, teorije roda i književne prakse.		
Literatura: 1. Butler, Judith. (2005) Raščinjavanje roda. Sarajevo: Šahinpašić. 2. Časopis Treća (odabrana izdanja) – Zagreb: Centar za ženske studije. 3. Časopis ProFemina (odabrana izdanja) – Beograd: Samizdat B92. 4. Časopis Patchwork (odabrana izdanja) – Sarajevo: UG Žene ženama-Ženske studije Žarana Papić. 5. Magezis, Joy. (2001) Ženske studije. Sarajevo: Magistrat.		

Naziv predmeta BOSANSKOHERCEGOVAČKA DRAMA		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar: VI	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0
Cilj kolegija: Cilj kolegija je upoznavanje studenata sa razvojem dramske književnosti u Bosni i Hercegovini; književno-povijesni pregled glavnih tokova u bh. dramskom tekstu 20. stoljeća, te upoznavanje studenata sa savremenim bh. dramskim tekstovima, a posebno sa savremenom ženskom dramskom produkcijom koja je - premda izrazito važna i visoko vrednovana - rijetko zastupljena u okviru obaveznih predmeta.		
Sadržaj / struktura predmeta: Kolegij započinje predavanjem o povijesti bosanskohercegovačke drame. Zatim se pojašnjavaju uvjeti pojavljivanja dramske književnosti i uopće evropeizacija bosanskohercegovačke književnosti. Nakon toga se analiziraju i interpretiraju prvi dramski tekstovi, te odnos bosanskohercegovačke drame i folklorističkog diskursa. Zatim, pojašnjavaju se začeci komediografskog rada, te stilski pluralizam u drami. Pojašnjavaju se i dominantni tokovi u bh. dramskom tekstu 20. stoljeća, ali i prelaz 20. u 21. stoljeće, razvoj ženske dramske književnosti u BiH, te nove tendencije u savremenoj dramskoj književnosti. Anliziraju se i intepretiraju dramski tekstovi Ljubice Ostojić, Nermine Kurpsahić, Jasne Šamić, Nure Bazdulj-Hubijar, Tanje Šljivar, Radmile Smiljanić...		
Literatura:		

1. Muzaferija/Rizvanbegović/Vujanović. (2000) Antologija bosanskohercegovačke drame XX vijeka. Sarajevo: Alef.
2. Lešić, Zdenko. (1990) Teorija drame kroz stoljeća. Sarajevo: Svjetlost.
3. Muzaferija, Gordana. (2004) Činiti za teatar: izabrani ogledi iz drame i teatra. Tešanj: centar za kulturu i
obrazovanje.
4. Bašović, Almir / Anđelović, Sava. (2010) Drama i vrijeme - vrijeme kao dramska tema i dramsko sredstvo, forme vremena i slike vremena. Sarajevo: Dobra knjiga.
5. Avdagić, Anisa. (2015) Između ćutanja i psovke – bosanskohercegovačka ženska dramska književnost. U: Čale-Feldman, Lada (ur.), Žene, drama i izvedba. Između post-socijalizma i post-feminizma, Beograd: Orion art, str. 77-116.

IV godina

Naziv predmeta SAVREMENI BOSANSKI, HRVATSKI I SRPSKI JEZIK VII		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 30 V		
Semestar: VII	Predavanja: 4	Vježbe (2+0)

Cilj kolegija:

Cilj kolegija je prenijeti studentima temeljna saznanja iz sintakse padeža, njihovoj službi i značenju u savremenom bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku.

Sadržaj / struktura predmeta:
Kolegij počinje definiranjem općih pojmova o sintaksi padeža, sintaksičkim jedinicama i sintaksičkoj funkciji i značenju. Nastavlja se pojašnjavanjem različitih tipova izražajnosti (pojmovna, impresivna, ekspresivna), strukturacije, destrukturacije i restrukturacije i stilemičnosti padežnih oblika u okviru njihove sintaksičke funkcije. Nakon toga pristupa se pojašnjavanju i analiziranju svakog pojedinačnog padeža, određivanju njihovih sintaksičkih osobitosti: pozicije, funkcije, značenja u rečenici.

Literatura:
Silić Josip, Pranjković Ivo (2005), Gramatika hrvatskoga jezika: za gimnazije i visoka učilišta, Školska knjiga, Zagreb.
Jahić Dževad, Halilović Senahid, Palić Ismail (2000), Gramatika bosanskoga jezika, Dom štampe, Zenica.
M. Stevanovic (1970), Savremeni srpskohrvatski jezik II,Naučna knjiga, Beograd.
P. Piper, I. Klajn (2013), Normativna gramatika srpskog jezika, Matica srpska, Beograd.
Halilović Senahid (1995), Pravopis bosanskoga jezika, KDB Preporod, Sarajevo.
Barić E., Lončarić M., Malić D., Pavešić S., Peti M., Zečević V., Znika M. (1997), Hrvatska gramatika, Školska knjiga, Zagreb
Anić Vladimir, Silić Josip (2001), Pravopis hrvatskoga jezika, Novi Liber i Školska knjiga, Zagreb.
Badurina L., Marković I., Mićanović K. (2008), Hrvatski pravopis, Matica Hrvatska, Zagreb.
.

Naziv predmeta: HISTORIJSKA GRAMATIKA	ECTS

			5
Ukupan broj sati u semestru: 45 P + 15 V			
Semestar:VII	Predavanja: 3	Vježbe (A+L) : 1	

Cilj kolegija:

- Cilj je kolegija raščlaniti odabrane starobosanske tekstove zajedno sa tekstovima istoga sadržaja na savremenome bosanskom jeziku i jezički analiziraju. Pri tome, proširiti znanja o glasovnim, morfološkim i sintaksičkim osobitostima između staroslavenskog, starobosanskoga i bosanskoga jezika, te hrvatskoga i srpskoga jezika na osnovi temeljnih saznanja iz historijske gramatike.

Sadržaj / struktura predmeta:
Kolegij započinje sa historijski spoznajama o počecima opismenjavanja Slavena. Studenti se upoznaju s prvim pismima i historijskom gramatikom pisanoga jezika od 12. do 17. stoljeća. Poseban akcent će biti stavljen na onomastiku i onomastička bosanskohercegovačka istraživanja.

Literatura:
Turbić-Hadžagić, Amira (2011), Bosanični pravni tekstovi u srednjovjekovnoj Bosni, Gradačac.
Grupa autora (1982), Pisana riječ u Bosni i Hercegovini, Sarajevo.
Turbić-Hadžagić, Amira, Musić, Elvir (2018), Bosanskohercegovačka prezimena I. Prezimena po imenima navjestitelja Božije riječi, Zagreb.
Herta Kuna i dr. (1974), Bosanskohercegovačka književna hrestomatija, knj. I, Sarajevo.
Jahić, Dževad (1999), Trilogija o bosanskom jeziku, Sarajevo.
Turbić-Hadžagić Amira (2005), Bosanski književni jezik (Prvi razvojni period od 9. do 15. stoljeća) - u: Bosanski jezik, Tuzla, (137-160)
Bratulić, Josip, Damjanović, Stjepan (2005), Hrvatska pisana kultura, 1. svezak, VIII–XVII st.
Ивић, Павле (1998), Преглед историје српског језика, Сремски Карловци–Нови Сад, (5–104).
Turbić-Hadžagić, Amira (2015), Deklinacija neličnih zamjenica u bosansko-humskim poveljama s posebnim osvrtoma na zamjenice s navescima: -zi, -r/-re i –i, FILOLOGIJA No. 63, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb (193-221).

Naziv predmeta: METODIKA NASTAVE BOSANSKOG, HRVATSKOG, SRPSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI I			ECTS **4**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 15 V			
Semestar: VII	Predavanja: 2	Vježbe (A+L): 1+0	

Cilj kolegija: Osposobljavanje studenata za samostalno i stvaralačko izvođenje nastave bosanskog jezika i književnosti; usvajanje savremene metodičke teorije; usvajanje naučno-metodičke osnove koja će omogućiti primjenjivanje novih metodičkih dostignuća; osposobljavanje za postizanje većih i kvalitetnijih uspjeha u svim područjima nastave bosanskog jezika i književnosti; osposobljavanje za praćenje napredovanja u nastavi bosanskog jezika i književnosti; osposobljavanje za primjenu savremenih metodičkih pomagala i informacionih tehnologija u nastavi jezika i književnosti

Sadržaj / struktura predmeta: Ciljevi i zadaci nastave jezika i književnosti u osnovnim i srednjim školama, savremeni pristup nastavi jezika i književnosti, upotreba savremenih metoda, tehnika i pomagala u nastavi jezika i književnosti, povezanost nastave jezika i književnosti.

Literatura:
1. Zvonimir Diklić, Milan Šipka: Planiranje u nastavi sh. jezika, Sarajevo, 1965.
2. Zvonimir Diklić: Pejzaž u književnom djelu (stručni i metodički pristup), Sarajevo, Svjetlost, 1974.
3. Asim Peco: Osnovi akcentologije sh. jezika, Beograd, Naučna knjiga, 1971.

4. Milija Nikolić: Nastava prismenosti, Beograd, Naučna knjiga, 1983.
5. Đorđe Bajić: Pogledi i iskustva, Društvo za sh. jezik i književnost, Beograd, 1969.
6. Radovan Vučković: Književne analize, Sarajevo, Zavod za izdavanje udžbenika, 1972.
7. Ilija Mamuzić: Kako treba čitati književno delo, Beograd, Rad, 1961.

Naziv predmeta JUŽNOSLAVENSKE KNJIŽEVNOSTI III		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 15 V		
Semestar: VII	Predavanja: 4	Vježbe (A+L) : 1+0
Cilj kolegija: Cilj nastavnog predmeta je upoznati studente/ice sa ključnim tendencijama, poetikama, najznačajnijim književnim i autorskim pojavama i djelima južnoslavenskih književnosti - avangarde, socijalne književnosti, socrealizma, modernizma i postmoderne.		
Sadržaj / struktura predmeta: U okviru nastavnog predmeta predstavit će se najvažnije poetičke tendencije, književne i autorske pojave i reprezentativna djela južnoslavenskih književnosti od 1918. do kraja 20. stoljeća (ekspresionizam, nadrealizam, socijalna književnost, socrealizam, modernizam i postmoderna). Studentice i studenti će biti upoznati sa kulturnim i povijesnim kontekstima u kojima su se realizirali različiti poetički sistemi.		
Literatura: Frangeš I. (1987) Povijest hrvatske književnosti, Zagreb Novak, S. P. (2003) Povijest hrvatske književnosti. Od Baščanske ploče do danas, Zagreb Milanja, C. (2003) Hrvatski roman 1945-1990, Zagreb Pogačnik, J. (1973) Istorija slovenačke književnosti, Beograd Deretić, J. (1983) Istorija srpske književnosti, Beograd Đurčinov, M. (1988) Nova makedonska književnost, Beograd Flaker, A. (1983) Proza u trapericama, Zagreb: Sveuičilišna naklada Liber Pantić, M. (1987) Aleksandrijski sindrom - eseji i kritike iz savremene hrvatske i srpske proze, Beograd Lešić, Z. (1986) Klasici avangarde, Sarajevo Kazaz, E. (2012) Subverzivne poetike, Zagreb-Sarajevo: Synopsis, 145-162. Beganović, D. (2007) Pamćenje traume: Apokaliptička proza Danila Kiša, Zagreb-Sarajevo: Zoro Lešić, Z. (1978) "Hrvatska književnost u narodnooslobodilačkom ratu (1941-1945)" u Hrvatska književnost u evropskom kontekstu (ur. Flaker, A. i Pranjić, K.), Zagreb: Sveuičilišna naklada Liber, 599-623.		

Naziv predmeta: BOSANSKOHERCEGOVAČKA KNJIŽEVNOST III – NEOMODERNA		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 15 V		
Semestar:VII	Predavanja: 4	Vježbe (A+L) : 1
Cilj kolegija: Cilj kolegija je sticanje znanja o tokovima književno-povijesnog razvoja bosanskohercegovačke književnosti u razdoblju od II svjetskog rata do 90-tih godina 20. stoljeća, o opusima i najvažnijim djelima pisaca koji stvarali u tom periodu**.**		
Sadržaj / struktura predmeta: Uvodna predavanja posvećena su statusnim pretpostavkama savremene bosanskohercegovačke književnosti. Slijedi konjiževnohistorijski opis periodizacije i tipologizacije bosanskohercegovačke književnosti kasne moderne koji uključuje: - proznu književnost (objektivistički tip, subjektivistički tip ratne proze, avangardno-simbolička proza,		

novohistorijska proza, stvarnosna proza)
- poeziju (intimistička poezija, avangardno-intelektualna poezija, zavičajno-historijski univerzalizam, verističko pjesništvo)
- dramsku književnost (kritička komedija, neosimbolistička drama, antidrama)
- esejistiku, kritiku, književnu historiografiju i teoriju

Ostatak kolegije posvećen je opusima prominentnih bosanskohercegovačkih književnih stvaralaca u periodu kasne moderne: Branko Ćopić, Ivo Andrić, Skender Kulenović, Mak Dizdar, Ćamil Sijarić, Derviš Sušić, Midhat Begić, Risto Trifković, Veselko Koroman, Vitomir Lukić, Alija Isaković, Mirko Kovač, Nedžad Ibrišimović, Jasmina Musabegović, Abdulah Sidran.

Literatura:

1. Bošnjačka književnost u književnoj kritici, hrestomatija, knjige III, IV, V i VI, Sarajevo, 1998.
2. Dejan Đuričković: Roman 1945 – 1990., Sarajevo, 1991.
3. Hanifa Kapidžić-Osmanagić: Poezija 1945 – 1990. (pjesnici lirske apstrakcije), Sarajevo, 1991.
4. Nikola Koljević: Poezija 1945 – 1990. (pjesnici lirske akcije), Sarajevo, 1991.
5. Josip Lešić: Dramska književnost II, Sarajevo, 1991.
6. Radovan Vučković: Razvoj novije književnosti, Sarajevo, 1991.
7. Svetozar Koljević: Pripovijetka 1945 – 1990., Sarajevo, 1991.
8. Vedad Spahić: Književnost i identitet, Tuzla, 2016.
9. Vedad Spahić: Krugovi i elipse, Tuzla, 2017.

Naziv predmeta: SAVREMENI BOSANSKI, HRVATSKI I SRPSKI JEZIK VIII		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 30 V		
Semestar: VIII	Predavanja: 4	Vježbe (2+0)

Cilj kolegija:

- Cilj kolegija je prenijeti studentima temeljna saznanja iz sintakse glagolskih oblika, njihovoj službi i značenju u savremenom bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku.

Sadržaj / struktura predmeta:

Kolegij počinje definiranjem općih pojmova o sintaksi glagolskih oblika, sintaksičkim jedinicama i sintaksičkoj funkciji i značenju. Nastavlja se pojašnjavanjem pojmova indikativnog i relativnog značenja glagolskih oblika, njihovoj izražajnosti, odnosno modalnosti. Nakon toga pristupa se pojašnjavanju i analiziranju svakog pojedinačnog glagolskog oblika (glagolskih vremena, glagolskih načina, glagolskih pridjeva i glagolskih priloga) i određivanju njihovih sintaksičkih osobitosti, indikativa, relativa i modusa u rečenici.

Literatura:

Silić Josip, Pranjković Ivo (2005), Gramatika hrvatskoga jezika: za gimnazije i visoka učilišta, Školska knjiga, Zagreb.
Jahić Dževad, Halilović Senahid, Palić Ismail (2000), Gramatika bosanskoga jezika, Dom štampe, Zenica.
M. Stevanovic (1970), Savremeni srpskohrvatski jezik II,Naučna knjiga, Beograd.
P. Piper, I. Klajn (2013), Normativna gramatika srpskog jezika, Matica srpska, Beograd.
Halilović Senahid (1995), Pravopis bosanskoga jezika, KDB Preporod, Sarajevo.
Barić E., Lončarić M., Malić D., Pavešić S., Peti M., Zečević V., Znika M. (1997), Hrvatska gramatika, Školska knjiga, Zagreb
Anić Vladimir, Silić Josip (2001), Pravopis hrvatskoga jezika, Novi Liber i Školska knjiga, Zagreb.

Badurina L., Marković I., Mićanović K. (2008), Hrvatski pravopis, Matica Hrvatska, Zagreb.

Naziv predmeta: HISTORIJA BOSANSKOG, HRVATSKOG I SRPSKOG JEZIKA		ECTS **5**
Ukupan broj sati u semestru: 45 P + 15 V		
Semestar: VIII	Predavanja: 3	Vježbe (A+L) : 1

Cilj kolegija:
- Cilj je kolegija prenijeti studentima osnovna znanja iz historije bosanskoga, hrvatskog i srpskog jezika, da studenti samostalno prepoznaju, analiziraju te objašnjavaju historijskojezičke pojave kroz izravni kontakt s jezičnim činjenicama.

Sadržaj / struktura predmeta:
Kolegij počinje definiranjem bosanskoga jezika i periodizacijom razvoja bosanskoga jezika, a zatim studenti se upoznaju sa pismima u historiji bosanskoga jezika, te recentnom literaturom o bosanskome jeziku. Nastavlja se sa historijom hrvatskoga i srpskoga jezika, pismima i recentnom literaturom u njihovoj historiji.

Literatura:
Dž. Jahić, S. Halilović, I. Palić (2000) Gramatika bosanskoga jezika, Uvodni dio, Zenica.
Jahić, Dževad (2010) Rječnik bosanskoga jezika, Sarajevo.
Turbić-Hadžagić, Amira (2011) Bosanični pravni tekstovi u srednjovjekovnoj Bosni, Gradačac.
Grupa autora (1982) Pisana riječ u Bosni i Hercegovini, Sarajevo.
Herta Kuna i dr. (1974) Bosanskohercegovačka književna hrestomatija (knj. I: Starija književnost), Sarajevo.
Jahić, Dževad (1999) Trilogija o bosanskom jeziku, Sarajevo.
Smailović, Ismet (1977) Muslimanska imena orijentalnog porijekla u Bosni i Hercegovini, Sarajevo.
Škaljić, Abdulah (1973) Rječnik: Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku, Sarajevo.
Bratulić, J., Damjanović, S. (2007) Hrvatska pisana kultura, 2. svezak, XVIII–XIX st. (odabrana poglavlja)
Frančić, A., Kuzmić, B. (2009) Jazik horvatski, Zagreb.
Ивић, Павле (1998) Преглед историје српског језика, Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, (15–104).

Naziv predmeta METODIKA NASTAVE BOSANSKOG, HRVATSKOG, SRPSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI II		ECTS **4**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 15 V		
Semestar: VIII	Predavanja: 2	Vježbe (A+L): 1+0

Cilj kolegija: Osposobljavanje studenata za samostalno i stvaralačko izvođenje nastave bosanskog jezika i književnosti; usvajanje savremene metodičke teorije; usvajanje naučno-metodičke osnove koja će omogućiti primjenjivanje novih metodičkih dostignuća; osposobljavanje za postizanje većih i kvalitetnijih uspjeha u svim područjima nastave bosanskog jezika i književnosti; osposobljavanje za praćenje napredovanja u nastavi bosanskog jezika i književnosti; osposobljavanje za primjenu savremenih metodičkih pomagala i informacionih tehnologija u nastavi jezika i književnosti

Sadržaj / struktura predmeta: Ciljevi i zadaci nastave jezika i književnosti u osnovnim i srednjim

školama, savremeni pristup nastavi jezika i književnosti, upotreba savremenih metoda, tehnika i pomagala u nastavi jezika i književnosti, povezanost nastave jezika i književnosti.
Literatura: 1. Zvonimir Diklić, Milan Šipka: Planiranje u nastavi sh. jezika, Sarajevo, 1965. 2. Zvonimir Diklić: Pejzaž u književnom djelu (stručni i metodički pristup), Sarajevo, Svjetlost, 1974. 3. Asim Peco: Osnovi akcentologije sh. jezika, Beograd, Naučna knjiga, 1971. 4. Milija Nikolić: Nastava prismenosti, Beograd, Naučna knjiga, 1983. 5. Đorđe Bajić: Pogledi i iskustva, Društvo za sh. jezik i književnost, Beograd, 1969. 6. Radovan Vučković: Književne analize, Sarajevo, Zavod za izdavanje udžbenika, 1972. 7. Ilija Mamuzić: Kako treba čitati književno delo, Beograd, Rad, 1961.

Naziv predmeta SVJETSKA KNJIŽEVNOST IV		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 15 V		
Semestar: VIII	Predavanja: 4	Vježbe (A+L) : 1
Cilj kolegija: Sticanje znanja o - književnohistorijskim tokovima i zakonitostima za navedeni period, - općekulturnom kontekstu u kojemu je nastajala evropska i svjetska književnost ovoga perioda, - literarnim i estetskim vrijednostima odabranih književnih djela, - novim idejama u savremenim djelima.		
Sadržaj / struktura predmeta: Kolegij kreće sa uvodom o moderni, esteticizmu, simbolizmu, te najznačajnijem predstavniku Charlesu Baudelaireu. Zatim se nastavlja sa avangardnom književnošću, pokretima avangarde (futurizam, ekspresionizam, nadrealizam, socrealizam) i predstavnicima (Blok, Majakovski i dr.). posebna pažnja se usmjerava na velike pisce koji ne pripadaju pokretima: Jean Paul Sartre, Albert Camus, Marcel Proust, Thomas Mann, Franz Kafka. Nekoliko posljednjih predavanja mora biti posvećeno postmodernoj književnosti (J. L. Borges, J. Barnes, , R. Fowles, O. Pamuk).		
Literatura: 1. Grupa autora: Povijest svjetske književnosti. Zagreb, Mladost, 1974.-1982. (I-VII) 2. Solar, Milivoj: Povijest svjetske književnosti. Zagreb, Golden marketing, 2003. 3. Žmegač, Viktor: Povijesna poetika romana. Zagreb, 1987. 4. Slamnig, Ivan: Svjetska književnost zapadnog kruga. Zagreb, 1999. 5. Biti, Vladimir: Pojmovnik suvremene književne teorije. Zagreb, 1997. 6. Doležel, Lubomir: Poetike zapada, Sarajevo, 1991. 7. Solar, Milivoj: Suvremena svjetska književnost, Zagreb, 1997. 8. Flaker, Aleksandar: Stilske formacije, Zagreb, 1986.		

Naziv predmeta BOSANSKOHERCEGOVAČKA KNJIŽEVNOST IV		ECTS **6**
Ukupan broj sati u semestru: 60 P + 15 V		
Semestar: VIII	Predavanja: 4	Vježbe (A+L) : 1+0
Cilj kolegija: Cilj kolegija je upoznati studente/ice sa postmodernom bosanskohercegovačkom		

književnošću, njenim različitim stilskim formacijama sa posebnim akcentom na poetiku postmodernizma, te autoricama i autorima i reprezentativnim djelima.
Sadržaj / struktura predmeta: U okviru nastavnog predmeta predstavit će se najvažnije tendencije, autori, autorice i djela postmoderne bosanskohercegovačke književnosti sagledane u kontekstu postmodernih kulturnih i književnih tendencija u svijetu.
Literatura: -Hutcheon, L. (1998) Poetika postmodernizma, Novi Sad: Svetovi -Epštejn, M. (1998) Postmodernizam, Beograd -Kazaz, E. (2008) Neprijatelj ili susjed u kući, Sarajevo -Kazaz, E. (2012) Subverzivne poetike, Zagreb-Sarajevo: Synopsis, (71-87, 163-180) -Beganović, D. (2010) Poetika melankolije, Sarajevo: Rabic -Denić-Grabić, A.(2005) Otvorena knjiga: elementi postmodernog diskursa u romanima Istočni diwan i Šahrijarov prsten Dževada Karahasana, Sarajevo-Zagreb -Denić-Grabić, A.(2010), Bosanskohercegovački roman na kraju 20. stoljeća, Brčko: Preporod, (54-66, 77-91, 135-146) -Kazaz, E. (2016) Čitanje razlika. Pjesnički opusi i poetike od Kranjčevića do Brke, Tešanj -Bošnjačka književnost u književnoj kritici. knj. III, IV, V, VI (priredio) Enes Duraković - Sarajevo: Alef, 1998. -Jasminka Babić-Avdispahić, Jasna Bakšić-Muftić, Marina Katnić-Bakaršić, Nirman Moranjak-Bamburać (2004) Izazovi feminizma, Sarajevo (150-173) -Antologija bosanskohercegovačke drame XX vijeka / priredili Gordana Muzaferija, Fahrudin Rizvanbegović, Vojislav Vujanović (2000), Sarajevo: Alef -Žene, drama i izvedba. Između post-socijalizma i post-feminizma. Čale Feldman, L. (ur.) (2015), Beograd: Orion Art, (77-116) -Drama i vrijeme - vrijeme kao dramska tema i dramsko sredstvo, forme vremena i slike vremena (2010), Bašović, A. i Anđelković, S. (ur.), Sarajevo: Dobra knjiga -Razlikovanja bosanskohercegovačke književnosti: Aleksandar Hemon (temat) u Razlika, Časopis za kritiku i umjetnost teorije, 10/11, Tuzla, 2005 -Razlikovanja bosanskohercegovačke književnosti: Semezdin Mehmedinović (temat) u Razlika, 12/13/14,Tuzla, 2006

Naziv predmeta KNJIŽEVNA DJELA, OPUSI, POETIKE		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar: VIII	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0
Cilj kolegija: Cilj kolegija je pružanje uvida u zasebne književne opuse i stvaralačke poetike. Cilj uključuje i uvid u postupke istraživanja tekstova izdvojenih autora uz razvijanje istraživačkih kompetencija studenata.		
Sadržaj / struktura predmeta: Kolegij počinje pojašnjenjem pojmova i relacija književno djelo - poetika (poetički protokoli, relacije autor -djelo - svijet umjetnosti). Potom se definiraju razlike između poetike književnog diskursa i poetike žanra. Nastavlja se s pojašnjavanjem koncepta otvorenog djela (poetika knjige). Slijedi rad na zasebnim poetikama uz interpretaciju zasebnih opusa i djela. Nakon toga se izdvajaju i definiraju autopoetike, poetike knjige, poetike svjedočenja i poetike sjećanja. Kolegij se zaokružuje upućivanjem u izradu seminara.		
Literatura: Kiš, Danilo (2012) Čas anatomije, Beograd: Arhipelag. Kiš, Danilo (1995) Homo poeticus. Beograd: BIGZ.		

Lodge, David (1988) Način modernog pisanja.Zagreb.
Šuvaković, Miško (2006) Diskurzivna analiza. Beograd: Univerzitet umetnosti u Beogradu.

JEZIČNA BAŠTINA PISANIH SPOMENIKA BOSANSKOG JEZIKA		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar: VII	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0

Cilj kolegija:
- Cilj kolegija je upoznavanje studenata s kulturnohistorijskim tokovima i tokovima pisane riječi u Bosni i Hercegovini od srednjovjekovlja do 21. stoljeća, te prenošenje temeljnih saznanja o pisanim spomenicima koji su nastajali na tlu Bosne i Hercegovine od 9. do 21. stoljeća.

Sadržaj / struktura predmeta:
Kolegij počinje upoznavanjem s tokovoma pisane riječi u Bosni i Hercegovini: grčko-latinska pismenost, književni jezik u srednjovjekovnoj Bosni, jezik vjerskih kodeksa (liturgijski, neliturgijski, apokrifni), jezik svjetovne književnosti (epigrafija, ktitorske ploče, administrativno-pravni spisi). Nastavlja se izučavanjem pisanih spomenika bosanske, hrvatske i srpske i redakcije staroslavenskoga jezika, analizom jezika pisanih tekstova iz vremena osmanske uprave, alhamijado literature, krajišničkih pisama, sve do stvaralaštva bosanskih franjevaca.

Literatura:
Čigoja, Brankica (1998) Najstariji srpski ćirilski natpisi (grafija, ortografija i jezik), 3. izdanje, Čigoja štampa, Beograd.
Damjanović, Stjepan (2002) Slovo iskona. Staroslavenska – starohrvatska čitanka, Matica hrvatska, Zagreb.
Grupa autora, Pisana riječu Bosni i Hercegovini, Sarajevo 1982.
Jezik u Bosni i Hercegovini (2005), Institut za jezik u Sarajevu , Institut za istočnoevropske i orijentalne studije Oslo.
Huković, Muhamed (1986) Alhamijado književnost i njeni stvaraoci, Svjetlost, Sarajevo.
Kuba, Ludvik (1984), Pjesme i napjevi iz Bosne i Hercegovine, Svjetlost, Sarajevo.
Kuna, Herta (1973) „ Bosanski rukopisni kodeksi u svjetlu južnoslavenskih redakcija staroslavenskog“, Simpozij
„Srednjovjekovna Bosna i evropska kultura“, Radovi III, Muzej grada Zenice, 89-102, Zenica.
Kuna, Herta (1974) Bosanskohercegovačka književna hrestomatija.Starija književnost, knjiga I, Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo.
Pranjković, Ivo (2000) Hrvatski jezik i franjevci Bosne Srebrene, Matica Hrvatska, Zagreb.

Naziv predmeta ORTOEPIJA		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar: VII	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0+0

Cilj kolegija:
- prenijeti studentima temeljna saznanja o ortoepskoj normi

- upoznavanje sa govorom, kulturom govorenja - Izravni kontakt s jezičnim činjenicama. Kritički stav prema naučnoj literaturi - poboljšati njihove intelektualne vještine u smislu aplikacije stečenih znanja u nastavnom procesu - poboljšati njihove komunikacijske vještine u verbalnom obliku
Sadržaj / struktura predmeta: Ortoepija i ortoepska norma. Govor. Kultura govora. Usmeni govor (glas, artikulac ijska i akustička svojstva glasa, proces disanja, melodioznost, govorni poremećaji, vježbe artikulacije, vježbe akcentuacije…) . Vrednote dobroga govora. Vrijeme govora (brzina, ritam, trajanje, društveno vrijeme… Vrijednost bilježenja. Neverbalni znaci. Slušanje govora.
Literatura: 1. Ivo Škarić, Temeljci suvremenog govorništva, Školska knjiga, Zagreb, 2000. 2. Ivo Škarić , U potrazi za izgubljenim govorom, Zagreb, 1982. 3. Petar Guberina, Zvuk i pokret u jeziku, 1952. 4. B. Đorđević, Gramatika srpskohrvatske dikcije, Beograd 1984. i 5. B. Đorđević , Elementi dikcije, Beograd , 1986. 6. M. Avram, Umjetnost govora. Sarajevo, 1988.

Naziv predmeta TEORIJA ROMANA		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar: VIII	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0+0
Cilj kolegija: Cilj kolegija je ovladavanje osnovnim pojmovima teorije romana i različitim metodološkim mogućnostima interpretiranja romana. Analiza i interpretacija reprezentativnih djela.		
Sadržaj / struktura predmeta: U okviru nastavnog predmeta studetice/studenti će biti upoznati sa teorijom romana i različitim metodološkim mogućnostima interpretiranja romana. Predmet će obuhvatiti paradigmatske romane u južnoslavenskim i svjetskoj književnosti, od tradicionalnog do romana modernizma i postmoderne.		
Literatura: -Žmegač, V. (2004) Povijesna poetika romana, Zagreb -Bahtin, M. (1989) O romanu, Beograd -Kundera, M. (2002) Umjetnost romana, Zagreb -Peleš, G. (1999) Tumačenje romana, Zagreb -Lukács, G. (1990) Teorija romana, Sarajevo -Solar, M. (1979) Moderna teorija romana, Beograd -Lodge, D. (1988) Načini modernog pisanja, Zagreb -Hačion, L. (1996) Poetika postmodernizma, Novi Sad		

Naziv predmeta: KNJIŽEVNA IMAGOLOGIJA		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar:VIII	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0
Cilj kolegija: Stjecanje osnovnih saznanja o imagologiji kao interdisciplinarno orijentisanoj grani književne komparatistike koja se bavi proučavanjem literarnih slika o drugom, napose o drugim narodima, zemljama i identitetima, ali i o sebi i vlastitom identitetu kao nosiocu i producentu predodžaba o		

drugom.
Sadržaj / struktura predmeta: Uvodna predavanja posvećena su historijskom pregledu i teorijskim osnovama komparativnog proučavanja književnosti. Studenti se potom upoznaju sa osnovama teorija identiteta i poststrukturalnim i postkolonijalnim učenjima (orijentalizam, balkanizam, egzotizam) od značaja za kolegij. Slijedi pregled povijesti književne imagologije (Jean-Marie Carré, Marius-François Guyard i rana francuska imagologija; René Wellek i američka kritika imagologije; Hugo Dyserinck i aachenski imagološki program; Joseph Leerssen i suvremena imagologija). Kurs završava imagološkim interpretacijama odabranih tekstova bosanskohercegovačke i susjednih književnosti.
Literatura: 1. Gvozden, Vladimir: Imagologija u perspektivi, Ostrvo, br 4, Tuzla 2006 2. Todorova, Marija: Imaginarni Balkan, Beograd, 2004. 3. Said, Edward: Orijentalizam, Sarajevo, 2002. 4. Slika drugog u balkanskim i srednjoevropskim književnostima, zbornik, Beograd, 2006. 5. Kulturni sterotipi – koncepti identiteta u srednjoevropskim književnostima, zbornik, Zagreb, 2006. 6. Kako vidimo strane zemlje – uvod u imagologiju, zbornik, Zagreb, 2009. 7. Egzotizam; tematski broj časopisa "Krajina", br. 8., Banja Luka, jesen, 2003., priredio: Vladimir Kapor 8. Hobsbaum, Erik i Terens Rejndžer: Izmišljanje tradicije, Beograd, 2002. 9. Luketić, Katarina: Balkan: od geografije do fantazije, Zagreb, 2013. 10. Čolić, Snježana, Sanja Špoljar-Vrzina: ″Neki modernistički i postmodernistički pristupi indentitetu: razlike i prijepori, u: Kultura, identitet, društvo - europski realiteti, zbornik radova, Osijek, 2013.

Naziv predmeta: GRAFOLINGVISTIKA		ECTS **3**
Ukupan broj sati u semestru: 30 P + 0 V		
Semestar: VIII	Predavanja: 2	Vježbe (A+L) : 0
Cilj kolegija: - prenijeti studentima temeljna saznanja iz paleografije - čitanje srednjovjekovnih tekstova - grafolingvistika: temeljna znanja - Bosansko-hercegovačka kultura i civilizacija u srednjem vijeku - Izravni kontakt s jezičnim činjenicama. Kritički stav prema naučnoj literaturi - osposobiti ih i poboljšati njihove vještine za individualni i timski rad		
Sadržaj / struktura predmeta: Jezikoslovni temelji paleografije, Pismovni jezik, vizualna prezentacija i organizacija teksta, izdvojenost pisanja Pisanje i čitanje u srednjem vijeku, Srednjovjekovni tekstovi, grafetičke osnove		
Literatura: Žagar, Mateo (2007), Grafolingvistika srednjovjekovnih tekstova, Matica hrvatska: Zagreb. Đorđić, Petar (1971) Istorija srpske ćirilice, Beograd. Turbić-Hadžagić, Amira (2005) Tragom paleografskih osobitosti bosansko-humskih povelja 12. i 13. stoljeća, Bosanski jezik. Časopis za kulturu bosanskoga književnog jezika, Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli, Tuzla (73-106) Turbić-Hadžagić, Amira (2009) Paleografske osobitosti Povelje Kulina Bana, Bosanski jezik. Časopis za kulturu bosanskoga književnog jezika, Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli, Tuzla (25-35)		

Turbić-Hadžagić, Amira (2004) Paleografske osobitosti ktitorsko-nadgrobnog natpisa sudije Gradiše, Zbornik radova, Vol. 31, br. 5, Univerzitet u Tuzli, Filozofski fakultet, Tuzla (85-94)